

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Zeničko-dobojski kanton

OPĆINA VAREŠ
OPĆINSKO VIJEĆE

PLAN

ZAŠTITE OD POŽARA NA PODRUČJU OPĆINE VAREŠ

SADRŽAJ

UVOD	3
1. KARAKTERISTIKE OPĆINE I ANALIZA UGROŽENOSTI OD POŽARA	3
1.1. PROCJENA POŽARNE UGROŽENOSTI URBANIH STRUKTURA.....	4
1.2. ANALIZA POŽARNE UGROŽENOSTI PO SEKTORIMA	4
1.3. TRANSFORMATORSKE STANICE.....	9
1.4. NISKONAPONSKA I VISOKONAPONSKA MREŽA	10
1.5. ELEKTRIČNE INSTALACIJE	11
1.6. POSTUPCI PRI GAŠENJU POŽARA NA ELEKTRIČNIM I ULJNIM UREĐAJIMA.....	11
1.7. GROMOBRANSKE INSTALACIJE.....	13
1.8. POSTUPAK GAŠENJA POŽARA LAKOZAPALJIVIH TEKUĆINA.....	13
2.PROCJENA POŽARNE UGROŽENOSTI ŠUMA	14
2.1. POVRŠINE I NAMJENSKA STRUKTURA ŠUMA.....	14
2.2. FAKTORI UGROŽENOSTI ŠUMA OD POŽARA	14
2.3. FAKTORI UGROŽENOSTI IZLETIŠTA OD POŽARA.....	15
2.4. ORGANIZACIJA ZAŠTITE OD POŽARA	15
2.5. VATROGASNE JEDINICE U FUNKCIJI GAŠENJA ŠUMSKIH POŽARA.....	16
2.6. TEHNIČKA SREDSTVA I OPREMA ZA GAŠENJE.....	17
2.7. SISTEM OBAVJEŠTAVANJA I DOJAVE POŽARA.....	17
2.8. OTKRIVANJE ŠUMSKIH POŽARA I SISTEM VEZE	17
2.9. TAKTIKA GAŠENJA ŠUMSKIH POŽARA	17
3. ORGANIZACIJA I PROVOĐENJE ZOP-a	18
3.1. - 3.9.	18
4. FINANCIRANJE ZOP-a	22
5. NAČIN DJELOVANJA VATROGASNIH JEDINICA	23
5.1. - 5.14.	23
6. SISTEM OBAVJEŠTAVANJA I POSTUPAK U SLUČAJU POŽARA	26
6.1. - 6.6.	26
7. TEHNIČKA OPREMA I SREDSTVA ZA GAŠENJE	27
7.1. - 7.2.	27
8. NAČIN SNABDIJEVANJA VODOM ZA GAŠENJE POŽARA	28
8.1. POSTOJEĆI KAPACITETI	28
8.2. KOLIČINA VODE POTREBNA ZA GAŠENJE POŽARA	29
8.3. KOLIČINA VODE POTREBNA ZA GAŠENJE POŽARA	29
U VANREDNIM PRILIKAMA	30
9. ANALIZA STANJA SAOBRAĆAJA I PUTNE MREŽE U FUNKCIJI EFIKASNOG GAŠENJA POŽARA	30
10. PRIJEVOZ LAKO ZAPALJIVIH I EKSPLOZIVNIH MATERIJA	31
11. MJERE ZA SANACIJU POSTOJEĆEG STANJA ZOP-a	31
11.1. URBANISTIČKO-GRAĐEVINSKE MJERE	31
11.2. MJERE ZAŠTITE ELEKTROENERGETSKIH POSTROJENJA, DISTRIBUCIJSKIH MREŽA I INSTALACIJA	32
11.3. MJERE OSIGURANJA POTREBNIH KOLIČINA VODE.....	32
11.4. MJERE U ŠUMSKIM KOMPLEKSIMA	33
11.5. MJERE ZA POBOLJŠANJE REPRESIVNE ZAŠTITE	33
12. NADZOR NAD PROVOĐENJEM MJERA ZOP-a	33
12.1. - 12.2.	34

UVOD

Sukladno rasporedu rada Općinskog vijeća za tekuću godinu, Statuta općine Vareš, u procesu same izvedbe i revidiranja Plana zaštite od požara na području općine Vareš, (u daljem tekstu: Plan) utvrđuje se procjena ugroženosti od požara, osnovi za organiziranje i provođenje posebnih mjera zaštite od požara na području općine Vareš, (u daljem tekstu: Općina), te uređuju posebne odgovornosti, prava i dužnosti u organiziranju, provođenju i uspješnom funkcioniranju zaštite od požara (u daljem tekstu: ZOP) u pojedinim organizacijama, preduzećima, državnim organima, udruženjima samostalnih privrednika i drugim pravnim licima na području Općine.

Organiziranje i provođenje ZOP-a, kao djelatnosti od posebnog društvenog interesa, vrši se na osnovu Zakona zaštite od požara FBiH (Sl. novine broj: 64/09), Kantonalnog zakona zaštite od požara (Sl. novine 5/11), drugih propisa i Plana, te na osnovu internih planova i drugih općih akata preduzeća, organa uprave i drugih organa i organizacija (u daljem tekstu: Preduzeća i organi).

Osim mjera ZOP-a utvrđenih Zakonom o zaštiti od požara Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu: Zakon), drugim propisima i Planom, na određenim područjima Općine provode se i posebne mjere ZOP-a kojima je cilj sprečavanje izbijanja i širenja požara i spašavanje ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom.

Prije donošenja Plana, na osnovu snimljenog stanja i provedene analize ZOP-a na određenim mjestima Općine, pojedinim zonama i objektima izloženim opasnostima od požara i na temelju utvrđene procjene, određuje se organizacija cjelokupnog sistema ZOP-a, utvrđuju prava i dužnosti nosilaca aktivnosti u organiziranju, provođenju i unapređenju ZOP-a.

Procjena ugroženosti od požara na području općine Vareš

1. Karakteristike općine i analiza ugroženosti od požara

Općina Vareš nalazi se u centralnom dijelu Bosne i Hercegovine i predstavlja izrazito planinsko područje. Graniči s općinama Olovo (sa sjeverne i istočne strane), Ilijaš (s jugoistočne strane), Breza (s južne strane), Kakanj, Visoko i Zavidovići (sa zapadne i sjeverozapadne strane). Komunikacije na području Općine uglavnom su orijentirane na cestovni, a tek manjim dijelom na željeznički saobraćaj.

Općina Vareš prostire se na ukupnoj površini od oko 38.567,73 ha, na kojoj trenutno živi oko 11.000 stanovnika. Na području Općine oformljeno je 24 mjesnih zajednica (tabela 1).

Tabela 1

Redni broj	Mjesna zajednica	Površina (ha)
1.	Dabravine	1.067,18
2.	Neprivaj	379,01
3.	Kokošćići	363,57
4.	Striježevo	1.087,30
5.	Brgule	1.570,35
6.	Ravne	2.189,46
7.	Ligatići	545,94
8.	Javornik	2.693,10
9.	Očevija	2.072,27
10.	Vijaka	4.486,39
11.	Borovica	2.545,03

12.	Budoželje	1.881,91
13.	Kadarići	400,16
14.	Duboštica	3.392,81
15.	Dragovići	2.061,41
16.	Daštansko	790,61
17.	Pogar	1.565,21
18.	Pržići	418,46
19.	Mir i Bijelo Borje	675,13
20.	Stupni Do	285,26
21.	Planinica	2.706,41
22.	Strica/Zarudje	265,25
23.	Vareš Majdan	356,72
24.	Vareš	2.051,69
Ukupno:		38.567,73

Prostornu dispoziciju Općine karakterizira izrazita longitudinalnost uvjetovana karakteristikama terena. Središte općine je grad Vareš koji se nalazi u kotlini rijeke Stavnje na 831 m nadmorske visine. Industrijsko-privredni kompleks u Vareš Majdanu radi sa smanjenim kapacitetima (Tvornica rezervnih dijelova, Tvornica konfekcije, Livnica). U poslijeratnom periodu osnovano je nekoliko pilana, kao i preduzeće za proizvodnju i preradu kamena "BBM-Amfibolit" d.o.o. Vareš, stacionirano na području Kote.

1.1. PROCJENA POŽARNE UGROŽENOSTI URBANIH STRUKTURA

Prilikom rada na analizi i procjeni ugroženosti od požara, pored snimljenih podataka na terenu, korišteni su i podaci dobiveni iz Urbanističkog zavoda BiH, JP "Elektroprivreda BiH", Profesionalne vatrogasne jedinice općine Vareš, Policijske stanice Vareš i općinske Službe za prostorno uređenje i obnovu.

Važno je napomenuti da analiza obuhvaća urbane i industrijske objekte, čime se dobila objektivna slika požarne ugroženosti. Gradsko područje je metodološki podijeljeno u požarne sektore po kojima je analiza i rađena. Granice sektora određene su na osnovu definicije požarnog sektora. Požarne prepreke formiraju ulice, trgovi, vodene površine i rekreacioni tereni.

Stepen požarne ugroženosti utvrđen je posebno za svaki sektor na osnovu niza značajnih parametara (ukupna izgrađena površina, prosječna gustoća izgrađenosti, prosječna spratnost, ukupna toplotna vrijednost, prosječno požarno opterećenje u četvornim metrima, bruto površina sektora, klasa požarne opasnosti, stepen otpornosti objekta, stepen primijenjenosti mjera ZOP-a i stanje hidro i elektroinstalacije).

1.2. ANALIZA POŽARNE UGROŽENOSTI PO SEKTORIMA

a) Požarni sektor 1

Obuhvaća krajnji sjeverni dio gradskog područja (naselja Novakovići, Ljepovići i Matijevići) koji se sastoji od niza starijih nastambi sa spratnošću maksimalno p+1.

Potrebno je za napomenuti da su navedeni objekti izgrađeni od drvene građe, pa je zbog toga neophodno posvetiti maksimalnu pažnju protivpožarnoj preventivi, pogotovo kada se u vidu ima međusobni razmak objekata (1-2 m).

Prepreke širenju eventualnog požara su korito rijeke Stavnje, putevi u spomenutim naseljima, te neizgrađene zelene površine i prostori između pojedinih objekata.

Požarno opterećenje u prvom redu proističe iz tradicionalne drvene gradnje (starost objekata 60 godina i više) i malog rastojanja između objekata, što predstavlja veliku potencijalnu opasnost.

Krovovi su uglavnom od šindre, što dodatno povećava požarno opterećenje, ali i manji broj stambenih objekata koji su zamjenom pokrova (lim), dodatno pogoršavaju pristup eventualnim požarima u samoj krovnoj konstrukciji.

b) Požarni sektor 2

U sklopu ovog sektora nalazi se pogon "Stolarije" Ljepovići (havarisana i izvan funkcije s devastiranim objektom lakirnice, kovačijom, spremištem za gorivo i mazivo), vatrogasnim spremištem, radionicom za popravak šumske mehanizacije i upravnom zgradom PJ „Šumarija“ Vareš i objekat preduzeća za eksploataciju šume „Šummex“ Vareš. U objektima postoji razvedena hidrantska mreža.

Ovaj industrijski kompleks ne radi, ali je po svemu zaokružen požarni prostor s izgrađenim protupožarnim putevima.

c) Požarni sektor 3

Nalazi se u središnjem dijelu gradskog područja. Na sjeveru je granica raskrižje ulica Jušići i Benići (prijelazni most), na jugu industrijski objekt "Kapitalna", a na istoku i zapadu se završava sa graničnim stambenim i gospodarskim objektima.

Centralni dio ovog sektora (oko korita rijeke Stavnje) je ravan, a rubni dijelovi su na okolnim padinama. Intervencija vatrogasnih jedinica u padinskim dijelovima bila bi otežana zbog udaljenosti pojedinih dijelova i zbog nepostojanja adekvatnog puta.

Prepreke širenju eventualnog požara su ulice Put mira, Tirići, Zvijezda, Franjići i Čaršija, korito rijeke Stavnje i plato gradske pijace.

Najznačajniji javni objekti locirani u ovom sektoru su: zgrada Općine, Srednjoškolski centar "Nordbat 2", Osnovna škola "Vareš", Javno komunalno preduzeće d.o.o. Vareš, Dječje obdanište, vjerski objekti, Pošta Vareš, Trgosirovina d.o.o. Sarajevo (objekat bivše GO Vranica), Dom zdravlja Vareš, Radnički dom, kino "Zvijezda", Policijska stanica Vareš, Croatia osiguranje d.d. Vareš, pekare "Real" i "MPM" i dr. U prizemljima pojedinih stambenih objekata nalaze se sjedišta nekih preduzeća i ustanova (radna jedinica Javnog preduzeća "Elektroprivreda BiH"- "Elektro distribucija" Zenica, filijala UniCredit Bank d.d. Mostar-Poslovnica Vareš, osiguravajuća društva, Opća biblioteka Vareš, Javno preduzeće "Vareš-stan" d.o.o. Vareš i dr.), te veći broj ugostiteljskih i trgovinskih objekata.

U ovom sektoru zastupljeni su individualni i kolektivni stambeni objekti. Kolektivni stambeni objekti pretežno su izgrađeni uz korito rijeke Stavnje, a individualni uglavnom na rubovima gradskih površina. Spratnost kolektivnih objekata je od p+2 do p+8. Izvedeni su armirano-betonskim konstrukcijama sa drvenom gradnjom krovnih konstrukcija i fasadnih obloga, pa je širenje eventualnog požara moguće putem fasada. Budući da između segmenata nema požarnih prepreka, požar bi se mogao proširiti na niz kompleksa, a zbog neizgrađenosti požarnih stepenica, evakuacija stanara bila bi izuzetno otežana. Do visokih objekata (npr. "P+8") pristup bi bio otežan i zbog nepostojanja kružnog voznog toka i manevarskog platoa. Visok postotak drveta u krovnim konstrukcijama čini minimalnom vatrootpornost ovih objekata, a požarno opterećenje dodatno povećavaju ugostiteljski i trgovački prostori u njihovim prizemljima.

Tabela 2

Prosječno požarno opterećenje sektora 3

Redni broj	Naziv objekta	Spratnost	Površina (m ²)	Konstrukcija	Požarno opterećenje (megadžul/m ²)
1.	MŠŠ "Nordbat"	p+2, p+3	790	arm.-betonska	350

2.	Trgosirovina Sarajevo – (objekat Bobovac)	p+2	280	mješovita	620
3.	Dječje obdanište	p	675	arm.-betonska	330
4.	OŠ "Vareš"	p+2	1.010	mješovita	380
5.	Zgrada Općine	p+2	550	mješovita	450
6.	Pošta Vareš	p+4	450	mješovita	420
7.	Dom zdravlja	p+3	640	arm.-betonska	350
8.	Radnički dom	p+2	480	mješovita	-
9.	Kino "Zvijezda"	p+1	520	arm.-betonska	750
10.	Policajska stanica Vareš	p+2	180	mješovita	410
11.	UniCredit Bank-Posl. Vareš	p+4	260	arm.-betonska	560

Tabela 2a

Redni broj	Naziv objekta	Protiv-požarne pregrade	Odimnjavanje	Prilaz vatrogasnih jedinica	Unutrašnja hidrantska mreža	Vatrodajava
1.	MŠŠ "Nordbat"	nema	dobro	doobar	ima	nema
2.	Trgosirovina Sarajevo (obj, Vranica)	nema	loše	doobar	nema	nema
3.	Dječje obdanište	nema	dobro	doobar	ima	nema
4.	OŠ "Vareš"	nema	dobro	loš	ima	nema
5.	Zgrada Općine	nema	loše	otežan	nema	nema
6.	Pošta Vareš	nema	dobro	doobar	ima	nema
7.	Dom zdravlja	nema	dobro	loš	ima	nema
8.	Radnički dom	nema	loše	loš	nema	nema
9.	Kino "Zvijezda"	nema	dobro	otežan	nema	nema
10.	Policajska stanica Vareš	nema	loše	doobar	nema	nema
11.	UniCred. Bank-Poslovnica Vareš	nema	dobro	doobar	ima	ima

d) Požarni sektor 4

Obuhvaća objekte bivšeg Rudnika i željezare Vareš locirane u južnom dijelu grada Vareša i na Droškovcu. Iako ovi objekti (osim upravne zgrade bivšeg "RiŽ"-a u kojoj je trenutno zaposlen manji broj radnika), nisu u funkciji, u njima je realno moguće izbijanje požara.

Ovdje pripada i novonastalo preduzeće za preradu tekstila „Alma –Ras“. Preduzeće se sastoji od dva dijela: proizvodnim dijelom i djelom upravne zgrade, koji su smješteni u objektu bivšeg magacina S-30 i zgrade bivše Kapitalne. U proizvodnom procesu se koriste prerađevine od tekstila, tako da bi se u eventualnom požaru koristila voda za gašenje ili u iznimnim situacijama voda-pjena. Preduzeće u svom Planu ZOP-a, ima obraditi sve vrste potencijalnih požara koji se mogu pojaviti u procesu rada, kao i preventivne mjere predviđene zakonom ZOP-a.

Ovom sektoru pripadaju i objekt Livnice, te objekti u Zagarskom Potoku i na Smreci, te sukladno djelatnosti kojom se bave Planom obraditi mjere zaštite od požara. Na krajnjem južnom dijelu ovog sektora, nalazi se Livnica, koja radi sa značajno smanjenim kapacitetima. Međutim s obzirom na to da se u Livnici obavljaju tehnološki procesi u kojima se koriste zapaljive tvari (ložulje, alkohol i propan-butan), ona predstavlja izrazito rizičan objekt sa stanovišta protivpožarne zaštite.

Na lokalitetu Zagarski Potok nalaze se garažni objekti Javnog preduzeća "Elektroprivreda BiH"-PJ "Elektrodistribucija" Zenica i Javnog komunalnog preduzeća Vareš, koje treba tretirati kao zasebne cjeline u ovom požarnom sektoru. Sve protivpožarne mjere za ovu vrstu objekata, u kojima se vrši opravka motornih vozila, zamjena ulja i maziva, te dolijevanje zapaljivih tekućina, moraju se provoditi u skladu s važećim propisima. U ovom sektoru nalazi se i magacin eksploziva (odjel 70/0 G.J. "Gornja Stavnja"), koji trenutno nije u funkciji. Kako međusobna udaljenost između spomenutih objekata ne zadovoljava propisane kriterije, eventualni požar bi se lako prenosio.

U sastav ovog sektora ulaze i sljedeći objekti preduzeća "Autotrans" d.d. Vareš: upravna zgrada, dvije mehaničarske radionice, dvije bravarske radionice, tokarsko-alatničarska radionica, prostorija za zavarivanje, kovačnica, prostor za remont, skladište ulja i maziva, tri magacina s dijelovima za autobuse, dva magacina starih dijelova, te jedan veliki i sedam manjih boksova za autobuse.

Osim navedenih objekata, pod ovaj sektor potpadaju i: kamenolom "Stijene", koji nije u funkciji; rudnik Smreka s popratnim p+1 objektima koji se ne koriste; magacin rezervnih dijelova, ulja i maziva na Droškovcu čija je iskorištenost oko 20%; radionice, magacinski prostori, garaže i pumpna stanica, koji nisu u funkciji i zbog čega su požarno opterećenje i opasnost od požara umnogome smanjeni, ali ih je, bez obzira na to, neophodno držati zatvorenim.

e) Požarni sektor 5

Obuhvaća južni dio gradskog područja (Vareš Majdan). Granice ovog sektora su kompleks Željezare na sjeveru, pruga Vareš – Podlugovi na jugozapadnoj strani i korito rijeke Stavnje na istočnoj strani, koje predstavlja prepreku širenju eventualnih požara. Na području ovog sektora dominantna je stambena funkcija s pratećim sadržajima (trgovine i ugostiteljski objekti). Stambeni objekti su kolektivnog i individualnog tipa, sa spratnošću od p+1 do p+4. Objekti su građeni od vatrootpornog materijala, a krovne konstrukcije s visokim postotkom drveta u gradnji. Požarno opterećenje u ovim objektima potiče od navedenih konstruktivnih elemenata i od trgovačko-ugostiteljskih objekata u prizemljima.

U ovom sektoru se nalazi i novootvoreni magacinsko - prodajni prostor „Profitex“-a površine oko 140 m². Isti je propisno obezbjeđen od eventualnih požara materijala u upotrebi koji se tu nalazi.

Preostala stambena gradnja su individualni objekti koje karakterizira mala spratnost, povoljna međusobna udaljenost, te prisutnost gorivog (drvenog) materijala u krovnim i međuspratnim konstrukcijama.

U ovom sektoru nalazi se i OŠ "Vareš Majdan" (ukupna površina 1.320 m², spratnost p+1), koja ima prilaz samo s jedne strane, te bi u slučaju požara bio otežan pristup vatrogasnim jedinicama, a i evakuacija bi bila problematična zbog samo jednog stepeništa koje, uz to, nije izvedeno kao sigurnosno. Školski objekt ne posjeduje protivpožarne prepreke i vatrodojavu, a ima riješenu unutrašnju hidrantsku mrežu i kvalitetno odimnjavanje.

U istočnom dijelu sektora, uz željezničku prugu Vareš – Podlugovi, nalazi se Tvornica rezervnih dijelova (TRD). Tvornički kompleks čine dva dijela: objekt zajedničkih sadržaja i proizvodno-skladišna hala. Konstrukcija objekta zajedničkih sadržaja je armirano-betonska sa ispunom zidova od fasadne cigle zadovoljavajuće vatrootpornosti. Krovna konstrukcija je ravna armirano-betonska ploča. Konstrukcija proizvodno-skladišne hale je čelična. Obodni zid izveden je u parapetu od fasadne cigle i aluminijskog sendviča s nezapaljivim tervolom, od kojeg je izvedena i krovna konstrukcija. Pristup objektu je omogućen sa sve četiri strane. U proizvodnom procesu koriste se i automatski uređaji za plinsko rezanje materijala te razne boje i lakovi za zaštitu obrađenih površina, što predstavlja potencijalnu opasnost za nastajanje eksplozija i požara. Objekt je zaštićen vanjskom i unutrašnjom hidrantskom mrežom.

U sklopu iste nalazi se i bivša Mehanička radionica, te kao sastavni dio TRD u svom procesu rada koristi veće količine zapaljivih plinova tzv. Plinska cementacija. U izvedbi samog objekta kao rješenje centralnog grijanja koristi se sistemi Plinske stanice.

Mjere, koje se moraju redovito koristiti, primjenjuju se prema Planu ZOP-a, TRD-a ((Mehanička radionica), sukladno zakonskim propisima i normativima za tehnološke procese koji se tu odvijaju. Nadležni inspektorat ZOP-a, MUP-a ZE-DO kantona vrši nadzor nad sprovođenju ovih mjera. Gašenje eventualnog požara ove klase vršiti sa sredstvima za gašenje – Pjenilo, koje je i predviđeno za ovu vrstu, a vatrogasna jedinica općine Vareš u svom posjedu ima oko 500 litara istog. Profesionalna vatrogasna jedinica ima redovite vatrogasne vježbe sa gašenjem ove vrste požara.

U ovom sektoru su još i objekat Tvornica konfekcije d.d. Vareš, objekat Doma zdravlja. Ti objekti su izgrađeni od vatrootpornog materijala, a krovne konstrukcije sadrže visok postotak metala i drveta.

f) Požarni sektor Ponikve

Nalazi se sjeverno od gradskog područja, koje je sa prestankom rada preduzeća DI Zvijezda sa aspekta protivpožarne zaštite, neopterećen. U krugu bivšeg preduzeća locirano je privatno preduzeće rezane građe. U krugu se kao zaseban gospodarski objekt nalazi garaža za teretna vozila s pratećim uredskim i skladišnim prostorom u vlasništvu poduzeća "Autotrans" d.d. Vareš, a izvan kruga se nalazi pumpna stanica za gorivo (devastirana i izvan funkcije).

U sektoru Ponikve, a na platou bivše Stolarije, u pripremi je formiranje preduzeća za izradu paleta, a samim tim do početka radova u okviru firme nadležni Inspektorat ZOP-a će svakako naložiti mjere neophodne da bi isto funkcionisalo sukladno Zakonu ZOP-a.

Sa stanovišta protivpožarne zaštite, objekti su pravilno raspoređeni, sa zadovoljavajućom međusobnom udaljenošću i s prilaznim putevima izgrađenim po propisanim standardima.

g) Požarni sektor "Zrak" (Pajtov Han) – „EKVA“ preduzeće za izradu električnih priključaka.

Odnosi se na bivše preduzeće "Zrak"-4. april", locirano uz regionalni put Vareš – Podlugovi, na udaljenosti od oko 8 km južno od centra Vareša. U ograđenom dijelu preduzeća nalaze se: upravna zgrada, proizvodna hala, portirnica, skladište potrošnog materijala, stolarska radionica, radionica održavanja, prostor za mehaničku pripremu materijala, kotlovnica, kompresorska i trafo stanica, skladišta ulja, nafte i naftnih derivata, te ukopani rezervoar goriva (nije u upotrebi). U konstrukciji objekta korišteni su uglavnom negorivi materijali (čelik, armirani beton i cigla). U cilju podizanja kvalitete krovne konstrukcije, preduzeće je u skorije vrijeme izmijenilo pokrov te izbacilo izolacijski materijal koji je ugrožavao bezbjednost na polju protivpožarne zaštite.

Sam tehnološki proces, koji je veoma složen jer se koriste zapaljivi materijali (plastične granule), kao i činjenica da se u mašinama koriste, (u procesu rada), veće količine goriva i maziva, čini da sve skupa predstavlja veliku požarnu opasnost. Potencijalnu opasnost predstavlja upotreba lakozapaljivih ili eksplozivnih materija (acetilen, kisik i propan-butan). Zbog povećanog obima proizvodnje, požarno opterećenje u proizvodnim i skladišnim prostorima, te pratećim objektima, u granicama je „srednjeg“.

Objekti unutar kruga su zaštićeni vanjskom i unutrašnjom hidrantskom mrežom, koja se snabdijeva iz vlastitog rezervoara zapremine 120 m³ ručnim i poluautomatskim pumpama. Objekti nisu pokriveni instalacijama za dojavu požara.

h) Požarni sektor "BBM-Amfibolit" (Kota)

Odnosi se na istoimeno preduzeće locirano na zapadnoj strani grada Vareša, udaljeno oko 4 km od centra Vareša. Preduzeće se bavi proizvodnjom i obradom kamena.

U sastavu preduzeća nalaze se: upravna zgrada (armirano-betonska izvedba), trafo stanica, stanica za smještaj lakozapaljivih ili eksplozivnih materija (gorivo, propan-butan, kisik), objekat sa vagom za mjerenje, drobilično postrojenje s pratećim segmentima površine oko 2.000 m² i rezervoar za vodu (postoji i vještačko jezero za flotaciju kamena).

Na izdvojenom mjestu nalazi se magacin s eksplozivnim materijama koje se koriste u procesu proizvodnje, ali se radi o visokoprofesionalnoj izvedbi, tako da je opasnost od požara i eksplozija svedena na najmanju moguću mjeru.

i) Požarni sektor "Timpex" (Droškovac)

Odnosi se na preduzeće "Timpex" d.o.o. Vareš, locirano u južnom dijelu grada Vareša (u zoni preduzeća "Rudnik željezne rude" d.d. Vareš).

U sastavu preduzeća, koje zauzima oko 1.500 m², nalaze se: proizvodna hala za obradu drveta, prostor za boravak radnika, plato površine oko 1.000 m² za skladištenje poluproizvoda od drveta, rezervoar za vodu i spremnik za piljevinu zapremine 50 m³.

Zbog izuzetno dobrog provjetravanja, opasnosti od požara i eksplozija su minimalne. Prilaz vatrogasnih jedinica otežan je samo s jedne strane, ali je ipak moguća efikasna intervencija u slučaju eventualnog požara.

j) Požarni sektor "Faam" (Daštansko)

Odnosi se na istoimeno preduzeće za rezanje i obradu drvene građe, površine oko 2.000 m², locirano na udaljenosti od oko 12 km od centra Vareša.

U sastavu preduzeća nalaze se: proizvodna hala, zgrada za odmor i boravak radnika, otvoreni skladišni prostor površine 1.500 m², rezervoar za vodu, spremnik za piljevinu i prostor za skladištenje zapaljivih tečnosti.

Provjetravanje je prirodno i veoma dobro, tako da je mogućnost da dođe do eksplozija čestica drveta minimalna, a pristup vatrogasnih jedinica je dobar i moguć sa dviju strana. Prolazi između složenih komada obrađenog drveta zadovoljavaju propisane standarde.

Problem nedostatka vlastitog izvorišta požarne vode umanjen je postojanjem hidrantske mreže.

k) Požarni sektor "Naha" (Dabravine)

Odnosi se na istoimeno preduzeće za obradu i proizvodnju drvene građe, locirano uz južnu granicu Općine s obje strane rijeke Stavnje, čija ukupna površina iznosi oko 3.000 m².

U sklopu preduzeća nalaze se: proizvodna hala za primarnu preradu drveta, proizvodna hala za finalnu preradu drveta, hala za proizvodnju furnira, sušare, kotlovnica, skladište za držanje zapaljivih tečnosti i plinova (propan-butan i kisik), otvoreni skladišni prostori površine oko 2.000 m², natkriveni skladišni prostor površine oko 500 m² i spremnik za piljevinu.

Provjetravanje je prirodno i izuzetno dobro, a kako se preduzeće nalazi uz regionalni put Vareš – Breza, moguć je jednostavan pristup vatrogasnih jedinica.

l) Požarni sektor "Kapetanović" (Ravne)

Odnosi se na preduzeće "Kapetanović" d.o.o. Vareš udaljeno oko 19 km od centra Vareša. Preduzeće se bavi obradom i rezanjem drvene građe.

U sastavu preduzeća, na površini od oko 1.000 m², su: proizvodna hala, prostor za odmor i boravak radnika, skladišni prostor za drvenu građu i skladište zapaljivih tečnosti.

Provjetravanje je prirodno i dobro te nema opasnosti od mogućeg stvaranja eksplozivnih smjesa. Prilaz vatrogasnih jedinica je osiguran sa dvije strane, što zadovoljava propisane normative. Prolazi između oblova i građe također zadovoljavaju standarde.

Preduzeće je 2010. godine proširilo djelatnost i izvedbom nove hale za izradu finalnih proizvoda, povećalo požarno opterećenje, ali je sa gledišta protivpožarne zaštite ispunilo sve propisane normative, (hidrantska mreža sa priključcima i protivpožarni aparati).

1.3. TRANSFORMATORSKE STANICE

Na području Općine nalaze se transformatorske stanice (TS) koje se napajaju dalekovodima 110, 35 i 10 KV.

Od važnijih treba spomenuti TS 110/35/10 (lokalitet Sprečkići) i TS 35/10/6 KV (Vareš Majdan, vlasništvo "Livnice" d.d. Vareš i JP "Elektroprivreda BiH" - PJ "Elektrodistribucija" Zenica). Osim spomenutih, na području Općine je i niz TS 10/0,4 KV, čija je izvedba tipska, što znatno olakšava njihovo održavanje.

Zastupljeni su sljedeći tipovi transformatorskih stanica: stupne, slobodnostojeće zidane (montažno-betonske), slobodnostojeće blindirane i TS postavljene u stambenim i industrijskim objektima. Izvršenim pregledima ustanovljeno je da niti jedna nema vatrodjavni sistem, ali su u potpunosti ispoštovane ostale propisane mjere ZOP-a.

Stupne TS, koje su obično postavljene na drvenim stupovima, zastupljene su u manjem broju i nisu locirane ni na jednom mjestu na kojem bi ugrožavale okoliš (uglavnom u rjeđe naseljenim mjestima). Jedinična snaga ovih TS je mala, a broj transformatora nikada ne premašuje jedan. Održavanje ovih TS je uredno, te stoga ne povećavaju požarnu opasnost.

Montažno-betonske i zidane TS međusobno se razlikuju samo u izvedbi objekta u kojem se nalazi TS, odnosno u vrsti građevinskog materijala i načinu njegove ugradnje. Jedinična snaga ovih TS nije kritična. Nalaze se isključivo u gušće naseljenim mjestima s pretežno individualnom stambenom gradnjom. Održavanje ovih TS je redovno, a primjenjuju se i ostale propisane mjere, pa zbog toga ne povećavaju požarnu opasnost.

Za napajanje električnom energijom gušće naseljenih mjesta predviđeno je korištenje TS smještenih u suterenskim stambenim zgradama. Jedinične snage TS nisu kritične, a u njima se najčešće nalazi po jedan transformator. Održavanje ovih TS je redovno, mjere ZOP-a su urađene po zakonskim normativima, te one ne predstavljaju požarnu opasnost za ostale objekte. U objektu "S-48" nalazi se TS s neodvojenim trafo -blokovima, zbog čega je potrebna njena rekonstrukcija.

Blindirane TS, koje su zbog svoje konstrukcije pogodne za laku montažu, koriste se na nepovoljnim terenima i lokacijama. Naročito su nepovoljne njihove lokacije u stambenim blokovima "E" i "G", s obzirom na to da su TS smještene između višespratnih stambenih objekata, s jedne, i izrazito strmih litica, s druge strane. TS bloka "E" je dovoljno udaljena od stambenog objekta, ali joj je pristup izrazito nepovoljan. TS bloka "G" je praktično nepristupačna zbog smanjenog profila prolaza, a lokacija joj je potpuno neodgovarajuća budući da su rastojanja od stambenog objekta znatno manja od dozvoljenih normativa. Ni na jednoj od navedenih TS nije ugrađena automatska dojava požara.

1.4. VISOKONAPONSKA I NISKONAPONSKA MREŽA

Visokonaponska distributivna mreža na području Općine obuhvaća naponski nivo do 35 KV. Dužina zračne mreže naponskog nivoa od 0,4 KV (niski napon) je 380 km, dužina zračne mreže od 10 KV je 171 km, a dužina zračne mreže od 35 KV je 17 km. Pored toga, naponski nivo od 10 KV provodi se i kablskim vodom u dužini od 9,4 km, a naponski nivo od 0,4 KV kablskim vodom u dužini od 2,13 km.

Primjetno je da je udio kablovske mreže minimalan (oko 1,99 %). Ugroženost okoliša od požara je različita ovisno o tome radi li se o kablskoj ili zračnoj mreži. Naime, kablaska mreža je u principu položena u zemlju ili kablsku kanalizaciju, dok je zračna mreža položena po stupovima ili zidnim nosačima. U slučaju požara na kabelima, isti se ne može proširiti na okoliš zbog požarne izoliranosti zemlje. Manifestacija kvara u ovom slučaju je lokalna i ogleda se samo u obliku kvara na kabelu.

Kad je u pitanju zračna mreža, požar se ne pojavljuje na golim provodnicima. Međutim, u slučaju pada provodnika na zemlju i neblagovremenog otklanjanja kvara, može doći do požara većih razmjera.

Naponski nivo od 10 KV se samo u manjoj mjeri vodi drvenim stupovima, koji su montirani na betonskim nogarima radi zaštite od truljenja. Prema mjestu gradnje, niskonaponska zračna mreža u osnovi se može podijeliti na gradsku i seosku. Gradska mreža je, zbog svoje dotrajalosti, posebno problematična u starom dijelu grada. U ostalim gradskim dijelovima, zračna mreža je radijalna, s provodnicima položenim po stupovima i nosačima na pojedinim zgradama, i u zadovoljavajućem je

stanju (u poslijeratnom periodu je izvršena djelomična sanacija). Zračna mreža u seoskim područjima je također u velikoj mjeri sanirana. Kod ove mreže je izražen problem zaštite od dodira naponskih vodova. To se rješava sistemom "nulovanja", a po potrebi i dopunskom zaštitom (zaštitna strujna sklopka), prema kriterijima koje je dužna propisati JP "Elektroprivreda BiH"-PJ "Elektrodistribucija" Zenica. Kućni priključci su standardizirani i na zračnim mrežama su izvedeni kao samonosivi kabel.

Visokonaponska mreža je postavljena na rešetkasto-metalnim, betonskim i drvenim stupovima s betonskim nogarima. Ispravnost visokonaponskih dalekovoda nije upitna, te je neznatna i mogućnost kvara koji bi za posljedicu imao požar.

1.5. ELEKTRIČNE INSTALACIJE

Zbog dotrajalosti elektromreže, u poslijeratnom se periodu pristupilo njenoj sanaciji, koja je obuhvatila promjenu potpuno i djelomično dotrajalih instalacija, čime je znatno smanjena mogućnost kvarova.

Električne instalacije na objektima od posebnog društvenog značaja nisu u skladu s obaveznim pregledima i ispitivanjima, koja su naročito važna zbog praćenja potrebe njene rekonstrukcije. Na većini objekata je izvršena obnova razvodnih tabli (od drvenih na metalne), čime je u značajnoj mjeri smanjena mogućnost nastanka i širenja požara.

Uključivanje i isključivanje uređaja visokog napona određenog energetskeg postrojenja mogu vršiti samo za to osposobljena stručna lica. O eventualnim intervencijama vatrogasne jedinice mora se odmah obavijestiti korisnik energetskeg postrojenja.

1.6. POSTUPCI PRI GAŠENJU POŽARA NA ELEKTRIČNIM I ULJNIM UREĐAJIMA

a) Gašenje požara na uređajima za proizvodnju, prijenos, raspodjelu i potrošnju električne energije

U slučaju većih požara na električnim uređajima ili u blizini takvih uređaja, potrebna je suradnja stručnih lica određenih elektroenergetskih postrojenja i vatrogasnih jedinica. Korisnici elektroenergetskih postrojenja dužni su u tom cilju vatrogasnoj jedinici saopćiti imena lica s kojima treba stupiti u kontakt. Određena stručna lica moraju biti prisutna na mjestu gašenja požara.

Dolazak u dodir nestručnih i nepozvanih lica s električnim uređajima mora se bezuslovno spriječiti. U slučaju požara, potrebne radove na takvim uređajima mogu obavljati samo ovlaštene uposlenici za određene sektore, a, izuzetno, i posebno obučeni pripadnici vatrogasnih jedinica.

Ukoliko dođe do požara u postrojenjima za proizvodnju i raspodjelu električne energije, u pravilu se isključuju samo oni dijelovi koji su zahvaćeni ili ugroženi. Isključenja treba ograničiti u najvećoj mogućoj mjeri.

Kod potrošača električne energije, u pravilu treba isključiti sve požarom zahvaćene ili ugrožene električne uređaje. Prilikom isključenja treba voditi računa o tome da se ne ometa normalan rad stabilnih uređaja za gašenje, vatrogasnih pumpi na električni pogon i sl. Prema potrebi i mogućnostima, u pogonu treba ostaviti i svjetlosne uređaje kako bi se olakšao rad pri gašenju. Isključenja se moraju vršiti na uobičajen način, a bez naročite potrebe ne smiju se sjeći kablovi, vodovi i sl. Maksimalno treba izbjegavati ručno gašenje električnih uređaja pod naponom.

Prije gašenja požara, uređaje pod naponom prethodno treba obavezno isključiti. Prilikom gašenja požara potrebno je paziti da se ne zahvate električni vodovi pod naponom.

Pri gašenju požara elektroprovodnim sredstvima, potrebna je najveća moguća pažnja u blizini električnih uređaja, kako lica koja vrše intervenciju ne bi neposredno ili putem mlaza došla u dodir s predmetima pod naponom. Ukoliko postoji takva opasnost, uređaji se moraju isključiti. U svim ovakvim slučajevima treba izbjegavati gašenje punim mlazom. Ako se pak radi o uređajima pod visokim naponom, treba držati rastojanje od najmanje 15 metara između mlaznice i najbliže tačke pod visokim naponom.

Prilikom rukovanja vatrogasnim ljestvama, potrebno je paziti da ne dođe do kontakta s nadzemnim elektroenergetskim vodom, jer bi to predstavljalo veliku opasnost za gasioce.

Po završenom gašenju požara, prilaz zgradi se može dozvoliti i nestručnim licima, ali tek kada se utvrdi da su isključeni svi zahvaćeni, oštećeni ili razoreni električni uređaji.

Požarom oštećeni električni uređaji smiju se ponovno staviti u pogon tek pošto su dovedeni u stanje koje odgovara tehničkim standardima konkretnog postrojenja.

b) Gašenje požara na uljnim transformatorima i uljnim prekidačima

Za uspješno gašenje požara, a posebno za uspješno gašenje požara ulja, prioritet je, u najkraćem mogućem roku, pristupiti akciji gašenja. Stoga je, naročito u prvim trenucima požara, potrebna odlučnost i sposobnost lica čiji je zadatak da interveniraju.

Najpodesniji način gašenja požara na uljnim transformatorima i uljnim prekidačima u manjim zatvorenim prostorima je sprečavanje pristupa zraka u takve prostorije, ukoliko se mogu hermetički zatvoriti.

Ako se radi o većim prostorijama ili ako se one ne mogu hermetički zatvoriti, najefikasnije gašenje požara postiže se primjenom plinovitih sredstava, u prvom redu ugljičnog dioksida (CO₂).

Gašenje požara na uljnim transformatorima ili uljnim prekidačima pristupa se na različite načine, ovisno o tome je li isti izbio na otvorenom ili u zatvorenom prostoru.

Na otvorenom prostoru:

- vatrom zahvaćene ili neposredno ugrožene dijelove postrojenja treba odmah isključiti,
- zaporne naprave za ispuštanje ulja iz zapaljene naprave treba po mogućnosti otvoriti kako bi se ulje uklonilo s mjesta zahvaćenog požarom,
- susjedna postrojenja treba zaštititi od zračenja toplote mlazovima raspršene vode, ali bez bacanja vode na postrojenja pod naponom,
- spriječiti razlijevanje ulja, a po potrebi načiniti i pješčane nasipe,
- samo gašenje provoditi prema postojećoj situaciji,
- manje požare treba gasiti mlazovima raspršene vode, odnosno pjenom (zapaljeno razljeveno ulje), uz maksimalan oprez ukoliko određeni dio postrojenja nije isključen,
- gašenje treba vršiti po normativima, odozdo naviše, pošto je prethodno ugašena vatra na tlu.

U prostorijama:

- po mogućnosti, uz prethodno zatvaranje svih otvora, prostoriju treba ispuniti CO₂ ili suhim prahom za gašenje požara,
- vatrom zahvaćene ili neposredno ugrožene dijelove električnih postrojenja treba odmah isključiti, a zaporne uređaje za ispuštanje ulja otvoriti,
- požar u početnoj fazi treba gasiti ručnim ili prijenosnim protivpožarnim aparatima punjenim elektroneprovodnim sredstvima za gašenje,
- u malim i slabo provjetrenim prostorijama treba upotrebljavati maske ili slična zaštitna sredstva (dreger aparati), zaštita dišnih organa,
- kada je postrojenje potpuno isključeno, može se gasiti pjenom ili mlazom raspršene vode,
- poslije poduzetih mjera, prostorija se može otvoriti tek kada se njena unutrašnjost dovoljno ohladi,
- za svako postrojenje mora postojati plan protupožarne zaštite,
- pogonsko osoblje mora biti upoznato s tim planom i upućeno kako da postupi u slučaju izbijanja požara, a posebno u pogledu lične zaštite,
- na pojedinim radnim mjestima moraju biti istaknuta uputstva kojima su određeni potrebni postupci u pogonu na požarno ugroženim postrojenjima, način objavljivanja uzbune i postupak pri gašenju požara.

1.7. GROMOBRANSKE INSTALACIJE

Na većini objekata od posebnog društvenog značaja postoje gromobranske instalacije, ali se njihova ispravnost ne kontrolira prema propisanim normama.

Posebnu pažnju treba posvetiti radioaktivnim gromobranama, tzv. RAG-ovima. Na području Općine nalaze se dva RAG-a i to na sljedećim lokacijama:

- u krugu Livnice u Vareš Majdanu, preko puta samog pogona (prema posljednjim mjerenjima, izvršenim 2006. godine, ovaj RAG zadovoljava potrebne standarde),

- u krugu Stolarije u Ljepovićima, preko puta pumpne stanice za gorivo (prema posljednjim mjerenjima, izvršenim 2006. godine, ovaj RAG zadovoljava potrebne standarde),

Svi korisnici RAG-ova dostavili su Profesionalnoj vatrogasnoj jedinici precizne podatke o lokacijama na kojima su isti postavljeni, što je i inače njihova obaveza.

U slučaju da pripadnici vatrogasnih jedinica dođu u kontakt s RAG-om, nužno je poznavati postupak intervencije. Najveću opasnost predstavlja prsten radioaktivne materije koji, u slučaju njegovog oštećenja, može doći u kontakt s direktnim učesnicima gašenja požara. Ako bi došlo do rušenja RAG-a, odmah treba izvršiti evakuaciju iz zone izvora zračenja, odnosno iz kruga promjera od 7,5 m oko gromobrana, te izvršiti označavanje zona zračenja radiološkom oznakom "opasnost od zračenja". U slučaju požara potrebno je osigurati prvenstvo gašenja RAG-a i voditi brigu da ljudstvo koje gasi požar drži rastojanje od propisanih 7,5 m od gromobrana. Pored toga, o eventualnom incidentu na RAG-u odmah treba obavijestiti policijsku upravu, najbližu ustanovu za poslove zaštite od jonizirajućeg zračenja i nadležnog sanitarnog inspektora.

1.8. POSTUPAK GAŠENJA POŽARA LAKOZAPALJIVIH TEKUĆINA

a) Požarni sektor benzinske stanice "Energopetrol" (Rajčevac)

Nalazi se između Vareša i Vareš Majdana, na udaljenosti oko 2,5 km južno od centra Vareša.

Za uspješno gašenje eventualnog požara moraju biti osigurane veće zalihe vatrogasnog pjenila. Princip gašenja početnog požara svodi se na izoliranje izvora gorenja, i to protupožarnim aparatima tipa "S" i "CO₂", što je i jedini efikasan način za suzbijanje početnih požara ove vrste.

U slučaju požara širih razmjera potrebno je angažirati veći broj izvršilaca i veće količine vatrogasnog pjenila (Profesionalna vatrogasna jedinica Vareš posjeduje 1000 l vatrogasnog pjenila). Sam postupak gašenja svodi se na to da se vatrogasna pjena (proizvod vatrogasnog pjenila, vode i zraka u striktno određenim procentima) ispušta na zapaljivu tekućinu, prekriva je i tako izolira od zraka, uslijed čega dolazi do zagušenja vatre.

Za ovu vrstu požara najvažnija je brzina. Eventualni požar nikako ne smije doći do terminala za pretakanje goriva, jer bi to moglo prouzrokovati katastrofu velikih razmjera (od ekološkog zagađenja do ljudskih žrtava).

U blizini benzinske stanice, na potrebnoj udaljenosti, nalazi se skladište zapaljivih plinova. I ostale mjere ZOP-a primijenjene su u skladu s važećim propisima.

b) Požarni sektor benzinske stanice "Butmir-Oil" (Prnjavor)

Nalazi se pored regionalnog puta Vareš – Sarajevo, na udaljenosti oko 4,5 km južno od centra Vareša.

Zbog specifičnosti lokacije predstavlja poseban požarni sektor. Eventualno širenje požara bilo bi spriječeno prirodnim pregradama (korito rijeke Stavnje i regionalni put Vareš – Sarajevo).

Spremište zapaljivih plinova nalazi se dvadesetak metara od terminala za pretakanje, ali je adekvatno opremljeno sredstvima za gašenje početnih požara.

Postupci gašenja požara istovjetni su onima opisanim u prethodnom požarnom sektoru.

2 PROCJENA POŽARNE UGROŽENOSTI ŠUMA

2.1. POVRŠINE I NAMJENSKA STRUKTURA ŠUMA

Ukupna površina šuma i šumskog zemljišta na području Općine iznosi 18.183,14 ha. Od toga je 17.018,00 ha u državnoj, a 1.165,14 ha u privatnoj svojini. Šumama na području Općine gazduje Javno preduzeće "Šumsko privredno društvo Zeničko-dobojskog kantona" d.o.o. Zavidovići (u daljem tekstu: JP "ŠPD"), u okviru kojeg je i PJ "Šumarija" Vareš. U svrhu eksploatacije šuma, u PJ "Šumarija" Vareš postoje stalna šumska radilišta (ŠR): "Zvijezda", "Bukovica" i "Okruglica", a po potrebi se formiraju i privremena radilišta za koja se rade posebni elaborati zaštite na radu i ZOP-a.

Tabela 3

Redni broj	STRUKTURA ŠUMA	površina (ha)
1.	VISOKE ŠUME ZA PRIRODNU OBNOVU	13.424,00
	- visoke šume bukve	1.454,00
	- čiste i mješovite šume jele i smrče i mješovite šume bukve, jele i smrče	11.533,00
	- visoke šume hrasta	831,00
2.	VISOKODEGRADIRANE ŠUME	572,00
	- visokodegradirane šume bukve	315,00
	- visokodegradirane šume hrasta kitnjaka	257,00
3.	ŠUMSKE KULTURE	843,00
	- kultura smrče i jele	437,00
	- kultura ariša	5,00
	- kultura bijelog i crnog bora	387,00
	- kultura hrasta kitnjaka	4,00
4.	NISKE IZDANIČKE ŠUME	541,00
	- izdaničke šume bukve	237,00
	- izdaničke šume hrasta	304,00
5.	GOLETI SPOSOBNE ZA POŠUMLJAVANJE	367,00
6.	NEPRODUKTIVNE POVRŠINE – ZAŠTITNE ŠUME	1.281,00

Pristup u šume omogućen je javnim i šumskim putevima s otvorenošću šuma od 9-10 km/1.000 ha.

PJ "Šumarija" Vareš gazduje i dijelom šuma na području općine Breza, a nema svojih radilišta na područjima susjednih općina Olovo i Ilijaš.

Na jednom dijelu Općine (područje oko sela Ligatići, Očevija i Vijaka sve do bivšeg Lovačkog doma "Zvijezda") eksploataciju i gazdovanje šumama vrši PJ "Šumarija" Olovo.

2.2. FAKTORI UGROŽENOSTI ŠUMA OD POŽARA

Raznovrsna vegetacija šuma i šumskih površina, koja sadrži i dosta gorivog materijala, utiče na povećan rizik nastanka požara, s tim što je ugroženost od požara različita zavisno od tipa šume. Na stepen ugroženosti šuma od požara utiču i mnogi drugi faktori (čovjek, klimatografija, podloga,

uređenost šuma i sl.). Najugroženije su šumske kulture niskog raslinja, zatim niske i visoke šume, dok su najmanje ugrožene šumske šikare i goleti.

Najveći broj šumskih požara događa se u periodu februar-april i u mjesecu novembru, a kao uzrok obično se pojavljuje ljudski faktor. Tada požari najčešće izbijaju zbog nepažnje poljoprivrednika i građana koji spaljuju korov i otpad. Inače, što su šume pristupačnije i što se u njima čovjek duže zadržava, to je veća ugroženost od požara.

Dužina trajanja šumskih požara zavisi od niza faktora, a najznačajniji su: vrsta požara, tip i karakteristike šume, vremenske prilike, otvorenost područja i brzina intervencije gašenja požara.

Ne zanemarujući ostale faktore, dužina trajanja požara u najvećem broju slučajeva najviše zavisi od brzine intervencije gašenja. Stoga je prosječno trajanje šumskih požara jedan od sigurnih pokazatelja funkcioniranja i efikasnosti protivpožarne službe u svim segmentima njenog djelovanja (od uočavanja požara, opreme i sredstava za gašenje, preko javljanja i organiziranja ljudstva, do samog transporta na mjesto požara i efikasnog gašenja).

2.3. FAKTORI UGROŽENOSTI IZLETIŠTA OD POŽARA

Najznačajnija izletišta na području Općine su: Ponikve, Vrankovci, Mrestilište i Dabravine. Osim njih, postoji još niz popularnih izletišta uz vodotoke i rubove šuma, koje sa stanovišta zaštite od požara nikako ne treba zanemariti (odmaralište "Doli", obale rijeke Stavnje, rijeke Blaža, Misoča, Žalja i Bukovica, stari grad Bobovac, stara džamija na Karićima i dr.), planinarski dom „Perun“ i planinarski dom „Budoželje“ Vareš.

Bez obzira na sastav i osobine vegetacije, izletišta spadaju u kategoriju najugroženijih lokacija. Kod procjene požarne ugroženosti izletišta, odlučujući uticaj ima ljudski faktor, pa većinu protivpožarnih mjera treba usmjeriti u tom pravcu.

2.4. ORGANIZACIJA ZAŠTITE OD POŽARA

Službu ZOP-a PJ "Šumarija" Vareš, na području njenog djelovanja (odvojene radne jedinice Vareš, Olovo i Kakanj), čine referenti za ZOP, te osmatrač i dojavljivači šumskih požara. U ovu službu može se ubrojiti i jedinica za uzgoj i zaštitu šuma.

PJ "Šumarija" Vareš vlasnik je sljedećih objekata:

- u krugu Ljepovića – portirnica, "Šarena kuća" i zgrada uprave.
- na ŠR "Zvijezda" – zgrada uprave, štala, portirnica, kovačija, baraka za radnike i betonsko skladište za zapaljive tečnosti,
- na ŠR "Bukovica" – zgrada uprave, dvije barake za radnike, priručni objekat, šupa za drva, metalni kontejner za zapaljive tečnosti, štala i magacin za žito,
- na ŠR "Okruglica" – zgrada uprave, kovačija, štala i baraka na Didoradi, te dva bungalova na Karićima,
- u odmaralištu "Doli" – radničke nastambe sa sedam bungalova, restoranom i pratećim objektima (u Dolima je stacionirana i stabilna cisterna kapaciteta cca 12 m³ vode).

Osim nabrojenog, PJ "Šumarija" Vareš koristi i dio starog kruga Drvne industrije "Zvijezda" d.d. u stečaju Vareš, koji se nalazi u Ljepovićima. To se odnosi na objekat za popravak mehaničkih kvarova i na priručno betonsko skladište u kojem je smještena manja količina goriva i maziva. PJ "Šumarija" Vareš pripala je i vatrogasna cisterna kapaciteta 8.000 l, koja je u funkcionalnom stanju.

Svi objekti PJ "Šumarija" Vareš imaju gromobransku zaštitu, koja se, kao i stanje elektroinstalacija, provjerava jedanput godišnje. Protupožarna zaštita svih objekata osigurana je priručnim vatrogasnim aparatima tipa "S" i "CO₂" u skladu s vlastitim planom ZOP-a. U okviru tog plana utvrđen je stupanj ugroženosti od požara i na osnovu toga izrađene prateće karte. PJ "Šumarija" Vareš ima formirane interventne grupe snabdjevene potrebnim sredstvima i obučene za gašenje šumskih požara. U periodu od 01.03. do 30.09. ima uspostavljenu osmatračko-dojavnu službu na pet osmatračkih mjesta.

Svi zaposlenici se jednom godišnje obučavaju i testiraju iz oblasti ZOP-a. Zadatak svih njih je i provođenje mjera ZOP-a koje se dijele na:

a) Preventivne mjere – obuhvaćaju aktivnosti i mjere kojima je cilj da se broj šumskih požara smanji obrazovnim, nadzornim i zakonskim putem (uređenje šuma i provođenje šumsko-uzgojnih zahvata u njima, formiranje i održavanje mješovitih sastojina lišćara i četinara, redovno održavanje proreda u posebno ugroženim sastojinama, potkresavanje donjih povitljivih grana i sl.),

b) Mjere pripravnosti – obuhvaćaju mjere koje se organiziraju i provode prije nastajanja šumskih požara (organizacija kompletnog protupožarnog sistema, obuka ljudstva, osiguranje radne snage i opreme za gašenje požara, osmatranje i dojavljivanje požara, planiranje i dr.),

c) Mjere gašenja šumskih požara – obuhvaćaju sve mjere koje se odnose na lokaliziranje i gašenje požara od trenutka njegovog nastanka, odnosno obuhvaća tehniku i taktiku gašenja požara.

Privatno preduzeće "Šummex" d.o.o. Vareš, izdvojeno iz bivšeg DP "Šumarstvo" Vareš, postalo je vlasnik mehaničke radionice s kotlovnicom za grijanje i pumpom za gorivo u krugu Ljepovići (trenutno nije u funkciji), sredstava za eksploataciju šume, te štale i barake na Studencu u Zvijezdi. Pripala mu je i postojeća hidrantska mreža u Ljepovićima.

Ovo preduzeće koristi i najveći dio objekta PJ "Šumarija" Vareš "Šarena kuća" u Ljepovićima kao svoju upravu, a jedan dio tog objekta koristi i Kantonalna uprava za šume.

Dio poslova vezanih za čuvanje i zaštitu šuma, prema odredbama Zakona o šumama, prešao je u obavezu Kantonalne uprave za šume.

2.5. VATROGASNE JEDINICE U FUNKCIJI GAŠENJA ŠUMSKIH POŽARA

Radi provođenja preventivnih mjera ZOP-a, gašenja požara i spašavanja ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom, eksplozijom ili elementarnom nepogodom i za vršenje drugih zadataka iz oblasti ZOP-a utvrđenih Planom, odnosno planovima ZOP-a Preduzeća i organa, osnivaju se vatrogasne jedinice.

Vatrogasne jedinice mogu biti profesionalne i dobrovoljne. Profesionalna vatrogasna jedinica Vareš djeluje na cjelokupnom području Općine. Profesionalne vatrogasne jedinice mogu se osnovati i u Preduzećima i organima. Dobrovoljne vatrogasne jedinice formiraju se u vatrogasnim društvima.

Gašenje šumskih požara u pravilu vrši preduzeće koje gazduje šumama. U postojećim uvjetima, organizacija gašenja požara u velikoj mjeri zavisi od osposobljenosti "organizovanih grupa za gašenje" pri PJ "Šumarija" Vareš i od organizovanosti Profesionalne vatrogasne jedinice. Zahvaljujući stupnju njihove opremljenosti i organizovanosti, nije potrebna nikakva veća ispomoć u gašenju ozbiljnijih požarnih situacija na području kojim gazduje PJ "Šumarija" Vareš, tim više što je dosadašnja praksa pokazala da je većina šumskih požara na tom području bila tipa niskih požara i da su isti u većini slučajeva lokalizirani od strane zaposlenika tog privrednog subjekta.

Obaveze subjekata koji upravljaju i gazduju šumama, u pogledu zaštite šuma od požara, regulirane su članom 6. Zakona o šumama ("Sl. novine F BiH", br. 20/02 i 29/03) i Pravilnikom o sadržaju planova za zaštitu šuma od požara. Na osnovu tih propisa JP "ŠPD" donijelo je Pravilnik o zaštiti od požara, br. PNO-III-16/04, od 15.09.2004. godine i Plan zaštite od požara PJ "Šumarija" Vareš, br. 1515/05, od 24.06.2005. godine.

PJ "Šumarija" Vareš ima formirane sve zakonom propisane službe (služba zaštite, tehnolog protivpožarne zaštite, osmatračko-dojavna služba), a posjeduje i potrebna sredstva i opremu, te ljudstvo u vidu interventnih grupa.

Najbolja efikasnost protivpožarne zaštite u preduzećima koja se bave uzgojem i eksploatacijom šume postiže se obrazovanjem radnika zaduženih za gašenje šumskih požara, budući da je od presudne važnosti brz pristup organiziranom gašenju požara i učinkovito djelovanje radnika na terenu. Važno je naglasiti da se obrazovanje i testiranje radnika PJ "Šumarija" Vareš, raspoređenih na poslove gašenja šumskih požara, vrši svake godine.

Veliku pomoć pri otkrivanju i sanaciji šumskih požara daju radnici na terenu, tako da Profesionalna vatrogasna jedinica, putem mobilnih telefona, u najkraćem roku dolazi do potrebnih informacija o mjestu požara, pravcu i brzini njegova širenja, te vremenu i brzini prelaska niskih u visoke požare.

2.6. TEHNIČKA SREDSTVA I OPREMA ZA GAŠENJE

Jedan od glavnih preduvjeta za brzu i efikasnu lokalizaciju i gašenje šumskih požara je pravovaljan izbor opreme i sredstava za te poslove. Za gašenje šumskih požara koriste se standardna i specijalizirana ručna i mehanička sredstva i alati.

Alati i oprema za gašenje šumskih požara su:

- oprema za obradu drveta (sjekire, ručne i motorne pile),
- oprema za grabljenje, guranje i zagušivanje vatre mlaćenjem (obične i specijalno konstruirane grablje, lopate i metle za gašenje požara),
- oprema za kopanje i izgradnju protivpožarnih pruga (krampovi, lopate i trnokopi),
- oprema za gašenje požara vodom (burad, kante, naprtnjače, brentače, pumpe i prskalice),
- oprema za paljenje kontrapožara,
- oprema za prijenos informacija i izdavanje komandi u akcijama gašenja požara (radio-aparati, megafoni, mobilni telefoni i sl.),
- oprema za osvjetljavanje u noćnim uvjetima.

2.7. SISTEM OBAVJEŠTAVANJA I DOJAVE POŽARA

Sistem obavještanja i dojave prilikom pojave šumskog požara obuhvaća dva izrazito važna zadatka u fazi pripravnosti, odnosno:

- otkrivanje (detekciju) požara,
- dojavu i obavijesti o požaru.

Osim toga, ovaj sistem značajnu ulogu ima i u samoj akciji gašenja požara.

2.8. OTKRIVANJE ŠUMSKIH POŽARA I SISTEM VEZE

Rano otkrivanje jedan je od najvažnijih elemenata za sprečavanje širenja požara i njegovu sanaciju. Pravovremenim otkrivanjem mjesta, vrste i obima šumskog požara najčešće se onemogućava njegovo prerastanje u sljedeću fazu – stihiju, koju je teško savladati.

Organizirano otkrivanje požara vrši se osmatranjem putem osmatrača i čuvara. Raspored osmatračkih mjesta u PJ "Šumarija" Vareš je sljedeći:

- brdo Hrasno u sekciji Breza,
- Dragovačko brdo u sekciji Bukovica,
- Budoželjska planina u sekciji Dabravine,
- planina Zvijezda u sekciji Zvijezda,
- Vrhovi u sekciji Ravne.

Dojava požara u vrijeme mobilne telefonije maksimalno je pojednostavljena. Uz to, i telefonski broj (123) Profesionalne vatrogasne jedinice Vareš funkcionira na cjelokupnoj teritoriji Općine (dojava je moguća i putem mobilnih telefona, a poziv je besplatan). U slučaju nedostupnosti telefonskog broja Vatrogasaca dojava se može proslijediti na Policijsku stanicu na brojeve 122 i 843-027.

2.9. TAKTIKA GAŠENJA ŠUMSKIH POŽARA

Pod taktikom gašenja šumskih požara podrazumijeva se izbor najboljeg načina i metode gašenja požara. Metode gašenja zavise od vrste požara, raspoloživih snaga i uvjeta koji vladaju na mjestu požara. Za gašenje niskih (prizemnih) i visokih požara najčešće se koriste direktne i indirektne metode.

Direktno gašenje požara primjenjuje se kod prizemnih požara, iako se direktnim napadom mogu gasiti gotovo svi požari, a što isključivo zavisi od raspoložive opreme i sredstava, te od raspoloživih vatrogasnih snaga. U praksi se koriste tri varijante direktnog gašenja.

Prva varijanta podrazumijeva direktno napadanje rubova požara, pri čemu se vatra gasi vodom, mineralnom zemljom, zagušivanjem (mlaćenjem), kemijskim sredstvima i zemljom.

Druga varijanta je tzv. "metoda dvije stope" koja podrazumijeva kopanje uske pruge (najčešće u širini lopate). Pruga se kopa toliko duboko dok se ne dođe do mineralnog sloja (zemlje ili kamena), a iskopana organska materija se baca prema rubu ili na sam rub požara. Ova metoda je naziv dobila po tome što se pruga kopa do dubine od najviše dvije stope (oko 60 cm) ispred požara. Vatra sagori sav materijal do pruge i tu se zaustavlja.

Treća varijanta direktnog gašenja je tzv. "paralelna metoda" kod koje se, na isti način kao u prethodnoj varijanti, kopa uska pruga, ali na 2-10 m ispred požara. Skupljeni gorivi materijal između izgrađene pruge i požara se pali prije nego ga zahvati požar. Ova varijanta je bolja zbog manjeg uticaja topline na radnike, tako da se pruga kopa sigurnije i mirnije.

Od **indirektnih** metoda pri gašenju prizemnih i visokih požara primjenjuju se izgradnja protivpožarnih pruga u dvije varijante i metoda kontrapožara, te njihove kombinacije.

Pri gašenju intenzivnih prizemnih požara (gušći i viši prizemni biljni pokrivač) i visokih požara mlađih sastojina (stabla manje visine), izrađuje se obična protivpožarna pruga, potpuno čista od gorivih materijala, širine 1-3 metra. U tu svrhu koriste se i već postojeće prepreke poput presjeka, staza, puteva, vodotoka i grebena. U slučaju da određene prepreke već postoje, protivpožarne pruge se presijecaju i izrađuju mehanički ili pomoću radne snage. Ova metoda se obično kombinira s metodom kontrapožara.

Za gašenje visokih požara (požari krošnji drveća) koristi se "metoda širokog prosjeka", koja se sastoji u tome da se na određenoj udaljenosti od čela požara izradi prosjek čija širina ne smije biti manja od visine okolnih stabala. Iz prosjeka se uklanjaju sva stabla, a njegovom sredinom se iskapa protivpožarna pruga širine 1 m, s koje se uklanja sav gorivi materijal. Široki prosjeci se obično rade po grebenima, uz maksimalno korištenje prirodnih protivpožarnih prepreka.

Za gašenje velikih šumskih požara, koji se ne mogu gasiti na drugi način, koristi se "metoda kontrapožara". Ova metoda je relativno rizična i mogu je provoditi samo iskusni gasioci šumskih požara. Opasnost se ogleda u tome što sa svih strana dolazi do jakog strujanja zraka prema požaru, a što je posljedica izraženog vertikalnog strujanja zraka iznad samog požara. Novozapaljeni kontrapožar drugim strujanjima (vladajući vjetrovi) može biti usmjeravan na druge strane, tako da uvijek postoji opasnost da taj požar dobije neželjeni oblik i dimenzije. Kontrapožari se pale kod protivpožarnih prosjeka i pruga u trenutku kada se primijeti kretanje zraka iz smjera vatrene stihije. Protivpožarni prosjeci i pruge rade se u dužini nešto većoj od širine čela požara, a kontrapožar se pali u dužini približno istoj čelu požara. Kontrapožari mogu biti prizemni i visoki. Prvo se pali prizemni kontrapožar požar kojim se glavni požar nastoji spustiti na zemlju gdje ga je lakše ugasiti. Visoki kontrapožar se pali jedino u izuzetno kritičnoj situaciji. Adekvatna obučanost organiziranih grupa za gašenje požara posebno dolazi do izražaja prilikom korištenja ove metode. Ponekad je i samo poznavanje smjera strujanja zraka na određenom lokalitetu od presudnog značaja za zaustavljanje širenja požara.

3. ORGANIZACIJA I PROVOĐENJE ZOP-a

3.1. Organiziranje i provođenje ZOP-a na području Općine vrši se na osnovu Plana i planova ZOP-a u Preduzećima i organima.

Opći akti o ZOP-u u Preduzećima i organima usklađuju se s ovim Planom i s drugim propisima o zaštiti od požara i dostavljaju na uvid Inspektoratu za kontradiverzionu i protivpožarnu zaštitu pri Ministarstvu unutrašnjih/unutarnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu: MUP Ze-do kantona).

Organizacija vršenja poslova ZOP-a u Preduzećima i organima realizira se na način kojim se osigurava stručni nadzor, provođenje potrebnih mjera, otklanjanje nepravilnosti koje mogu izazvati i proširiti požar ili umanjiti efikasnost njegovog gašenja i spašavanja ljudi i imovine ugroženih požarom, rješavanje drugih pitanja iz djelokruga ZOP-a i učešće radnika u pripremanju i provođenju općih akata, planova i programa s mjerama ZOP-a.

Provođenje ZOP-a na području Općine osigurava se organizacijom inspeksijskih i drugih poslova upravnog nadzora, organizacijom vatrogasnih jedinica za potrebe gašenja požara, spašavanja ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom i elementarnim nepogodama, te vršenjem drugih zadataka utvrđenih Planom i planovima ZOP-a u Preduzećima i organima.

Preduzeća i organi s područja Općine, zbog stvarne opasnosti od požara i nužnosti efikasne i stručne zaštite imovine, trebaju ostvarivati trajnu suradnju sa subjektima ovlaštenim za vršenje ZOP-a ili pojedinih djelatnosti iz te oblasti.

3.2. U okviru svojih prava i dužnosti, Općina vrši sljedeće poslove iz oblasti ZOP-a:

- donosi Plan,
- odlučuje o osnovnim pitanjima od značaja za organiziranje i provođenje ZOP-a u skladu sa Zakonom i ovim Planom,
- u skladu sa Zakonom, donosi propise kojima se utvrđuju obaveze Preduzeća i organa u vezi sa donošenjem planova ZOP-a i organiziranja službi ZOP-a, te bliže uređuju druge mjere ZOP-a i obrazuje Profesionalna vatrogasna jedinica,
- prati stanje i ostvarivanje utvrđene politike u oblasti ZOP-a,
- stara se o periodičnom praćenju stanja ZOP-a i realizaciji Plana,
- vrši i druge poslove utvrđene Zakonom, Statutom općine Vareš i općim aktima.

Općinska Služba za prostorno uređenje i obnovu izvršava i osigurava izvršenje Zakona, drugih propisa i općih akata u oblasti urbanizma i komunalnih poslova. Ne mogu se izdavati urbanističke suglasnosti i odobrenja za građenje, rekonstrukciju ili adaptaciju objekata na mjestima na kojima bi se stvarala požarna opasnost za druge objekte ili poremetilo postojeće sigurnosno stanje u oblasti ZOP-a, kao i u drugim slučajevima ako bi to bilo u suprotnosti sa Zakonom, tehničkim normativima kojima se utvrđuju mjere ZOP-a i eksplozija ili ovim Planom. Isto se odnosi i na gradnju energetskih i instalacijskih objekata (plinovodi, rezervoari i sl.) i postrojenja.

Odobrenje za upotrebu izgrađenog, rekonstruiranog ili adaptiranog objekta ili dijela objekta koji predstavlja ekonomsko-tehničku cjelinu i koji se kao takav može samostalno koristiti, izdaje se tek nakon što se utvrdi da su izvedene mjere ZOP-a i eksplozija predviđene u tehničkoj dokumentaciji na koju je data suglasnost ovlaštenog pravnog lica.

Za objekte u kojima su ugrađeni sistemi za dojavu i gašenje požara, uređaji za kontrolno djelovanje i uređaji za sprečavanje širenja požara i eksplozija, upotrebna dozvola se izdaje tek nakon što se ispita funkcionalnost i djelovanje u skladu s projektom i primijenjenim propisima.

Služba za prostorno uređenje i obnovu, prilikom izrade prostornog, urbanističkog ili regulacionog plana, surađuje s MUP-om Ze-do kantona, te s općinskom Službom za civilnu zaštitu i Vatrogasnim jedinicama u svrhu iznalaženja mjera za efikasno sprečavanje i gašenje požara.

U cilju dosljedne provedbe Zakona i drugih propisa iz oblasti ZOP-a, u postupku koji prethodi donošenju rješenja o urbanističkoj suglasnosti, odobrenju za građenje ili upotrebnoj dozvoli, nužno je ostvariti međusobnu suradnju između inspekcije ZOP-a, elektroenergetske, šumarske, građevinske, termoenergetske i inspekcije zaštite na radu.

Osobe koje, po odobrenju općinske Službe za privredu i finansije/Službe za gospodarstvo i finansije, obavljaju samostalnu djelatnost, dužne su na lako dostupnom mjestu držati uređaje, alat i opremu za gašenje požara ukoliko, ovisno o prirodi djelatnosti, objektu prijete opasnost od izbijanja ili širenja požara.

3.3. U mjesnim zajednicama ZOP se organizira i provodi na osnovu ovog Plana. Pri tome je neophodna međusobna suradnja samih mjesnih zajednica, kao i njihova suradnja s Preduzećima i organima. Mjesne zajednice, putem svojih savjeta, vrše kontrolu izvršenja Plana i sanacionog

programa u vezi s provođenjem i unapređenjem ZOP-a. Osim planiranja propisanih mjera, treba voditi računa da mjesna zajednica obuhvati i sve svoje neposredne potrebe u pogledu ZOP-a i načina njihovog provođenja (provođenje ZOP-a u stambenim objektima, ulicama, naseljima ili dijelovima naselja, organiziranje ekipa za gašenje požara, pripremanje i osposobljavanje stanovništva za gašenje požara, spašavanje ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom i dr.).

3.4. Preduzeća i organi, kao nosioci aktivnosti u provođenju i unapređenju ZOP-a, utvrđuju obaveze i zadatke, rokove i način njihovog izvršenja i određuju tijela odnosno radnike odgovorne za izvršenje. Pri tome su dužni oslanjati se na stručna i naučna saznanja iz oblasti ZOP-a.

Subjekti koji gazduju šumama u državnoj i privatnoj svojini dužni su poduzimati mjere za izvršenje zakonskih i drugih propisa kojima se uređuje oblast zaštite šuma od požara.

Radi poduzimanja posebnih mjera ZOP-a u šumama ugroženim požarom (šume koje se koriste za izlete, odmor, rekreaciju i sl.), pravno lice koje gazduje i upravlja šumama odredit će naročito ugrožena područja i u svom planu ZOP-a:

- utvrditi mjere koje se moraju poduzeti u šumama ugroženim od požara,
- utvrditi mjere koje će poduzeti u slučaju izbijanja požara,
- utvrditi mjere koje će se poduzeti prilikom gašenja požara,
- urediti organizaciju vatrogasnih straža ili dežurnih ekipa osposobljenih za gašenje požara u šumama, njihov raspored na pojedine gospodarske jedinice, odjele ili odsjeke, te alat i opremu potrebnu za gašenje požara,
- urediti organizaciju osmatračke službe sa sredstvima veze i drugim suvremenim dojavnim sredstvima,
- kartografski ucrtati pravce saobraćajnica koje omogućavaju brze prolaze i prilaze vatrogasnih jedinica za slučaj gašenja požara,
- ucrtati osmatračka mjesta i izvorišta vode koja se mogu koristiti za gašenje požara na određenom području.

Ako u pojedinim prostorima ili objektima na području Općine nije organizirano vršenje poslova ZOP-a, a isti se koriste za održavanje javnih manifestacija, obilježavanje državnih praznika i sl., Policijska stanica Vareš, na osnovu izvršene procjene povećane opasnosti od izbijanja i širenja požara, određuje vršenje tih poslova. Na zahtjev organizatora javnih manifestacija, za vrijeme njihovog održavanja, Profesionalna vatrogasna jedinica dužna je organizirati dežurstvo u javnim objektima.

Osim mjera ZOP-a predviđenih Zakonom i ovim Planom, općim aktima Preduzeća i organa utvrdit će se njihova odgovornost u pogledu praćenja stanja provođenja mjera ZOP-a, utvrđivanja odgovarajućih elemenata organizacije ZOP-a, ostvarivanja zajedničkih interesa i potreba u oblasti ZOP-a i način njihovog financiranja.

Općim aktima Preduzeća koji proizilaze iz Zakona ZOP-a utvrdit će se prava, obaveze i odgovornosti službi za poslove ZOP-a, odnosno osoba odgovornih za provođenje mjera ZOP-a, u pogledu:

- izvršenja mjera koje se odnose na upoznavanje radnika s opasnostima od požara na njihovim radnim mjestima,
- održavanja u ispravnom stanju i namjenske upotrebe opreme i sredstava za gašenje požara,
- finansijskog plana potreba za realizaciju mjera ZOP-a.

Pored obaveznog određivanja radnika koji se kao odgovorna osoba dužan starati o provođenju mjera ZOP-a, Preduzeća i organi procjenjuju potrebu formiranja komisije za ZOP i utvrđuju njene ovlasti u obavljanju određenih poslova iz oblasti ZOP-a.

Općim aktom Preduzeća i organa utvrđuju se obaveze i odgovornosti osoba odgovornih za poslove tehničkog razvoja i izgradnje objekata (tehnički sektor) u pogledu pravilne primjene mjera ZOP-a koje se odnose na izgradnju, dogradnju, rekonstrukciju i adaptaciju objekata, uređaja i instalacija, te drugih mjera neophodnih za efikasno djelovanje, provođenje i unapređenje ZOP-a. Općim aktom Preduzeća i organa utvrđuju se obaveze i odgovornosti radnika u pogledu pridržavanja propisanih mjera ZOP-a, a naročito:

- da budu upoznati s opasnostima od požara vezanim za poslove na koje su raspoređeni i s mjerama i sredstvima za gašenje požara, te praktičnom upotrebom sredstava i opreme za gašenje požara,
- da u slučaju potrebe učestvuju u gašenju požara,
- da održavaju u ispravnom stanju i namjenski koriste sredstva i opremu za gašenje požara,
- da provjere sve uočene nedostatke i kvarove koji bi mogli uzrokovati pojavu požara,
- da budu upoznati s materijalnom i drugom odgovornošću zbog nepridržavanja propisanih mjera ZOP-a.

3.5. MUP Ze-do kantona, u okviru svog djelokruga, provodi utvrđenu politiku i izvršava zakonske i druge propise i mjere koje se odnose na organizaciju i provođenje ZOP-a, rješava u upravnim stvarima iz oblasti ZOP-a, utvrđuje uzroke i okolnosti izbijanja požara, predlaže Preduzeća i organe koji moraju organizirati službe ZOP-a, donijeti planove ZOP-a i druge opće akte kojima se utvrđuju mjere i radnje u vezi s provođenjem i unapređenjem ZOP-a.

3.6. Pravno lice koje osigurava rizike od požara na području Općine, surađuje s MUP-om Ze-do kantona u vezi sa ZOP-om.

3.7. Organiziranje jedinica za potrebe gašenja požara i spašavanja ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom i elementarnim nepogodama na području Općine vrši se na teritorijalnim i poduzetnim osnovama.

Operativne poslove na području Općine vrše Profesionalna vatrogasna jedinica i vatrogasne jedinice koje osnivaju Preduzeća i organi.

Profesionalna vatrogasna jedinica mora biti kadrovska i materijalno osposobljena za efikasno gašenje svih tipova požara. U tu svrhu mora posjedovati razrađene operativno-tehničke planove gašenja požara na društvenim, stambenim i gospodarskim objektima, te na šumskim područjima. U skladu s tim planovima, Profesionalna vatrogasna jedinica dužna je izvoditi vježbe u kojima mogu učestvovati i druge vatrogasne jedinice i jedinice civilne zaštite.

U organiziranju i provođenju ZOP-a, odgovarajuće mjesto i uloga treba pripasti naučno-istraživačkom radu. Pod time se podrazumijeva i korištenje usluga stručnih organizacija i institucija. Naučno-istraživački rad treba postati bitan činilac, naročito u pogledu planiranja, projektiranja i izgradnje sistema ZOP-a, izbora tehnoloških procesa koji smanjuju mogućnost nastanka požara i eksplozija, ispitivanja materijala, sredstava i opreme, njihovih zaštitnih svojstava i otpornosti na toplotu i vatru i njihove podobnosti za sigurnu primjenu, te obrazovanja mladih i educiranja građana iz oblasti ZOP-a.

3.8. Sistem stalnog obrazovanja i educiranja iz oblasti ZOP-a u direktnoj je vezi s naglim razvojem industrijskih i tehničko-tehnoloških dostignuća, koje prati povećana opasnost od požara.

Permanentan rad u oblasti ZOP-a obuhvaća obrazovanje građana svih kategorija, te odgojne i propagandne aktivnosti. Poboljšanje kadrovske strukture i primjena najnovijih naučnih dostignuća iz oblasti ZOP-a pravo je i obaveza svih pravnih subjekata koji se bave rizičnom djelatnošću, u najširem smislu te riječi.

Kad se radi o primjeni opasnih materija, sistem ZOP-a u prvom redu obuhvaća upoznavanje radnika i građana sa svim vrstama opasnih tvari, te s najefikasnijim oblicima zaštite.

Obrazovna aktivnost prvenstveno obuhvaća:

- stručno obrazovanje rukovodnih kadrova i usavršavanje radnika odgovornih za provođenje i unapređenje ZOP-a u Preduzećima i organima,
- obučavanje i upoznavanje radnika s opasnostima od požara vezanim za rad na poslovima na koje su raspoređeni, kao i s mjerama i sredstvima za zaštitu i gašenje požara,
- praktičnu upotrebu aparata za početno gašenje požara i drugih uređaja za gašenje požara,
- obučavanje i upoznavanje radnika i građana u mjesnim zajednicama s opasnostima od požara i s protupožarnim mjerama i sredstvima,

- upoznavanje s materijalnom i drugom odgovornošću zbog nepridržavanja propisanih mjera ZOP-a.

Stručno obrazovanje rukovodnih i drugih kadrova koji rade na poslovima ZOP-a vrši se u redovnom obrazovnom procesu ili na drugi Zakonom propisan način.

Način obučavanja i upoznavanja radnika s opasnostima od požara i s mjerama ZOP-a u Preduzećima i organima utvrđuje se općim aktom, u skladu sa Zakonom i ovim Planom. Isto vrijedi i za stručno osposobljavanje radnika koji rukuju opasnim materijama (zapaljive tekućine, plinovi i eksplozivni) ili rade na elektroenergetskim postrojenjima. Opći akt Preduzeća i organa mora biti usuglašen i s odredbama Pravilnika o stručnoj spremi i načinu provjere stručnog znanja lica koja mogu rukovati zapaljivim tečnostima i gasovima u prometu ("Sl. list SR BiH", br.15/78).

Obučavanje iz oblasti ZOP-a obuhvaća sve kategorije radnika, a provodi se na osnovu programa obučavanja i upoznavanja radnika iz oblasti ZOP-a (u daljem tekstu: Program obuke) koji treba sadržavati:

- osnovne mjere ZOP-a i razloge zbog kojih se one provode,
- organizaciju ZOP-a u vezi s poslovima koji se obavljaju i prava, obaveze i odgovornosti radnika,
- opasnosti kojima su radnici izloženi na radnim mjestima,
- postupak upoznavanja radnika s pravilnim rukovanjem uređajima, sredstvima i opremom za zaštitu i gašenje požara,
- organizaciju gašenja požara i spašavanja ljudi i imovine ugroženih požarom u konkretnim uvjetima na svakom radnom mjestu i u Preduzeću i organu kao cjelini.

Sadržaj Programa obuke zasniva se na organizacionom, tehničkom i kadrovskom stanju Preduzeća i organa u vrijeme njegove izrade, a donosi se polazeći od:

- neposrednog opažanja izvora opasnosti sa stanovišta ZOP-a,
- tehničke, tehnološke i druge dokumentacije, uputstava za rad i sl.,
- odredbi sadržanih u pozitivnim propisima i općim aktima.

Program obuke obavezno sadrži tematske cjeline, broj teoretskih i praktičnih sati, profil zanimanja kojima je namijenjen i stručnu spremu koju moraju posjedovati predavači.

Svaki specijalistički oblik obrazovanja iz oblasti ZOP-a, zbog složenosti i specifičnosti pojedinih obrazovnih oblika i metoda, odnosno jedinstvene metodologije, treba povjeriti stručnoj ustanovi.

Nakon provedenog Programa obuke obavezno se provjerava stupanj znanja radnika. Osim materije određene Programom obuke, provjeravanje se može proširiti i na neku drugu aktuelnu materiju iz oblasti ZOP-a s kojom su radnici upoznati.

3.9. Propagandna aktivnost u oblasti ZOP-a obuhvaća organizaciju i provođenje preventivnih mjera manifestacionog i propagandnog oblika u cilju podizanja protivpožarne sigurnosti, odnosno razvoja i unapređenja vatrogastva i protivpožarne kulture stanovništva. S tim u vezi provodit će se naročito:

- organiziranje vatrogasnih vježbi i izložbi,
- objavljivanje publikacija i informacija prigodnog sadržaja i oglašavanje putem sredstava javnog informiranja,
- prikazivanje odgovarajućih filmova o uzrocima požara i mjerama zaštite.

Glavni nosioci propagandne aktivnosti su Općinski štab/stožer civilne zaštite Vareš, MUP Ze-do kantona – Policijska stanica Vareš, udruženja građana i osiguravajuća društva.

4. FINANCIRANJE ZOP-a

Sredstva za provođenje i unapređenje ZOP-a osiguravaju Općina Vareš, Preduzeća i organi i građani u skladu sa Zakonom i ovim Planom.

Sredstva za rad Profesionalne vatrogasne jedinice osigurava općina Vareš kao njen osnivač.

Općinsko vijeće Vareš donosi odluku o osnivanju fonda za vatrogastvo kojom se, u skladu sa Zakonom, uređuje način upravljanja, financiranja i raspolaganja sredstvima tog fonda, te druga pitanja od značaja za njegov rad.

Sredstva za rad vatrogasnih jedinica u Preduzećima i organima osiguravaju njihovi osnivači.

Preduzeća i organi osiguravaju sredstva potrebna za nabavku uređaja, alata i druge opreme za početno gašenje požara i staraju se o njihovom ispravnom korištenju i održavanju, a osiguravaju i sredstva potrebna za obuku radnika u vezi s provođenjem mjera ZOP-a.

Financiranje ostalih potreba u oblasti ZOP-a (projektiranje, izrada planova ZOP-a, preventivni pregledi protivpožarnih aparata i stabilnih instalacija za gašenje požara, kontrola i ispitivanje hidrantske mreže, atesti za gromobranske instalacije, polaganje stručnih ispita na poslovima rukovanja zapaljivim tekućinama i plinovima, provjera znanja iz oblasti ZOP-a i polaganje stručnih ispita za rukovodioce akcija gašenja požara) snosi investitor odnosno naručilac posla.

Sredstva za unapređenje ZOP-a na području Općine, u skladu sa Zakonom, uplaćivat će i privredni subjekti koji s Vladom Zeničko-dobojskog kantona zaključe ugovor o koncesiji.

5. NAČIN DJELOVANJA VATROGASNIH JEDINICA

5.1. Vatrogasne jedinice osnivaju se sa zadatkom da učestvuju u provođenju preventivnih mjera ZOP-a, gašenju požara i spašavanju lica i materijalnih dobara ugroženih požarom i elementarnim nepogodama. Zadatak Profesionalne vatrogasne jedinice je da, odmah po saznanju da je na bilo kom prostoru ili objektu na području Općine izbio požar, pristupi njegovom gašenju. U akciju se, ovisno o razmjerima i vrsti požara, uključuje dio ili cjelokupna jedinica s opremom.

5.2. Sagledavanje uspješnosti i broja izvršenih akcija gašenja požara kontinuirano se vrši za period od posljednjih pet godina, a u cilju procjene potrebnog broja vatrogasnih jedinica i njihove disperzije na području Općine. Statistička obrada podataka, koja se u vidu izvještaja prezentira Općinskom vijeću Vareš, vrši se na osnovu broja intervencija i njihovog prosječnog trajanja.

Tabela 4

Redni broj	Godina	Broj požara i intervencija	Vrsta požara
1.	2007.	46	40% šumskih, 60% ostalih
2.	2008.	62	Približno jednak odnos šumskih i ostalih požara
3.	2009.	61	-II-
4.	2010.	70	-II-
5.	2011.	73	-II-
UKUPNO:		312	

Kako je prosječno trajanje jedne intervencije gašenja požara (od trenutka polaska na lice mjesta do trenutka povratka u bazu) iznosilo oko 2 sata, ukupno trajanje svih 312 intervencija za posljednji petogodišnji period iznosi oko 624 sata.

5.3. U cilju planiranja nabavke i korištenja opreme i sredstava za gašenje, neophodno je postići dogovore i usuglasiti potrebe svih struktura u sistemu (Profesionalna vatrogasna jedinica, vatrogasne jedinice, dobrovoljna vatrogasna društva, specijalizirane jedinice civilne zaštite i dr.) kako ne bi došlo do dupliranja opreme i sredstava za gašenje.

5.4. Kod početnog požara s malim stupnjem ugroženosti ljudi i materijalnih dobara, interveniraju Profesionalna vatrogasna jedinica i dobrovoljne odnosno poduzetne vatrogasne jedinice s područja na kome je požar izbio. Izlazak vatrogasne jedinice vrši se po naređenju njenog komandira, a na osnovu neposredne dojave o požaru od strane građana ili Policijske stanice Vareš.

5.5. Velikim požarom smatra se požar koji zahvati cijeli objekt ili njegove pojedine blokove, dijelove naselja, velike komplekse otvorenih skladišta, veće šumske površine, kao i požar većih razmjera u nekom preduzeću. Za njegovo gašenje neophodno je angažiranje većeg broja vatrogasnih jedinica, radnika Preduzeća i organa sa sredstvima i tehnikom, te građana. Redoslijed upotrebe vatrogasnih jedinica zavisi od više faktora, od kojih su najvažniji:

- mjesto na kojem je požar izbio,
- mogućnost njegovog širenja,
- stupanj razvoja požara u momentu dojave,
- vrsta materijala zahvaćenog požarom,
- stupanj ugroženosti ljudi i materijalnih dobara.

5.6. Za gašenje velikih požara neophodno je angažiranje vatrogasnih jedinica u formaciji najmanje jednog voda ili čete, uz upotrebu specijalnih vozila i druge tehničke opreme. Uloga rukovodioca akcije gašenja požara je značajna kod svih vrsta požara, jer on odlučuje o potrebnim snagama (ljudstvo i oprema) i traži pomoć drugih vatrogasnih jedinica. Pri određivanju stvarno potrebnih snaga, rukovodilac akcije gašenja požara treba predvidjeti i odgovarajuću rezervu u ljudstvu i opremi kako bi se moglo organizirati i provesti efikasno gašenje požara. U akciju gašenja požara obavezno se uključuju:

- Profesionalna vatrogasna jedinica,
- dobrovoljne vatrogasne jedinice locirane u blizini požara,
- vatrogasne jedinice privrednih subjekata lociranih u blizini mjesta izbijanja požara.

Rukovodilac akcije gašenja požara rukovodi svim vatrogasnim jedinicama uključenim u tu akciju, određuje pravac i pozicije djelovanja prispjelih jedinica, raspoređuje ih na sektor gašenja i postavlja zadatke koje trebaju izvršiti.

5.7. Izuzetno, u slučaju požara velikih razmjera, ako rukovodilac akcije gašenja ne može sam ostvariti punu koordinaciju rada svih uključenih jedinica, Općinski štab civilne zaštite može formirati jedan ili više komandnih punktova, koji trebaju biti na mjestima s kojih se može nesmetano pratiti rad jedinica na glavnim sektorima gašenja. Na komandnom punktu se prikupljaju podaci o razvoju požara i izvršenju zadataka jedinica na pojedinim sektorima. S tog mjesta se prenose naređenja rukovodioca akcije gašenja komandirima pojedinih vatrogasnih jedinica. Na komandnom punktu se uspostavlja stalno dežurstvo i smješta operativni štab koji sačinjavaju rukovodioci jedinica angažiranih na gašenju i tehnički rukovodioci objekata koji se gase. Operativni štab ima zadatak osigurati i organizirati efikasno djelovanje vatrogasnih jedinica u skladu s planom akcije gašenja požara, a zadužen je i za prikupljanje dokumentacije u vezi s uzrokom požara i odvijanjem akcije gašenja.

5.8. Protivpožarne jedinice Oružanih snaga BiH mogu se, na poziv komandira Profesionalne vatrogasne jedinice, sa svojim sredstvima i opremom uključiti u akciju gašenja požara na području Općine u slučaju da požar uzme tolike razmjere da se vlastitim snagama ne može staviti pod kontrolu. U cilju postizanja maksimalne učinkovitosti i suradnje, treba uspostaviti direktnu vezu sa dispečerskim centrom Oružanih snaga BiH i vatrogasnim jedinicama s područja Općine.

5.9. slučaju izbijanja požara većih razmjera, kada se procijeni da se postojećim snagama, uključujući i jedinice Oružanih snaga BiH, požar ne može ugasiti, u akciju gašenja pozivaju se i vatrogasne jedinice iz susjednih općina. O tome odlučuje općinski načelnik općine Vareš, odnosno lice koje on ovlasti. Na intervenciju se pozivaju vatrogasne jedinice koje raspolažu opremom i sredstvima za gašenje, i to: Vatrogasna jedinica Visoko, Profesionalna vatrogasna brigada Sarajevo, Vatrogasna jedinica Olovo i Profesionalna vatrogasna brigada Zenica. Akcijom gašenja velikih požara u koju su uključene jedinice Oružanih snaga BiH i vatrogasne jedinice iz drugih općina rukovodi Općinski štab civilne zaštite.

5.10. Način upotrebe vatrogasnih jedinica u slučaju požara velikih razmjera određen je Zakonom, Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća ("Sl. novine F BiH", br. 39/03 i 22/06), operativnim planovima vatrogasnih jedinica i ovim Planom.

5.11. U cilju efikasnijeg gašenja požara i spašavanja ljudi i materijalnih dobara, u akciju gašenja požara se, na zahtjev rukovodioca akcije a posredstvom operativnog centra pri općinskoj službi civilne zaštite, uključuju Preduzeća i organi, odnosno mjesne zajednice.

Odmah po saznanju o izbijanju požara, bez obzira na to o kojem se objektu ili prostoru Općine radi, ovlašteni radnici PU Vareš dužni su izaći na lice mjesta, izvršiti osiguranje požarom ugroženog objekta ili prostora i osigurati nesmetan rad rukovodiocu akcije gašenja požara.

Na poziv rukovodioca akcije gašenja požara, Javno komunalno preduzeće Vareš dužno je na mjesto požara uputiti slobodne cisterne s vodom i dežurnog radnika koji pomoću ventila i putem određenog hidranta treba omogućiti usmjeravanje vode prema mjestu požara. U akciju gašenja požara se, na poziv rukovodioca akcije, uključuje i dežurna služba JP "Elektroprivreda BiH"-PJ "Elektrodistribucija" Zenica, RJ Vareš, te stanica hitne pomoći Doma zdravlja Vareš.

Posebним planom zaštite i spašavanja od elementarnih nepogoda utvrđuje se broj i vrsta vozila, neophodna količina alata, te tehničkih i drugih sredstava koja su, u slučaju potrebe, po naredbi Općinskog štaba civilne zaštite, Preduzeća i organi dužni staviti na raspolaganje rukovodiocu akcije gašenja požara. Stavljanje na raspolaganje vozila i tehničke opreme za čije je rukovanje potrebna posebna stručnost podrazumijeva i ljudstvo koje će istim rukovati.

5.12. Dopunske snage u akciji gašenja požara i spašavanja ljudi i materijalnih dobara čine ljudstvo i oprema Preduzeća i organa, te angažirano građanstvo sa svojim prijevoznim, tehničkim i drugim sredstvima.

Uključivanje jedinica civilne zaštite opće i specijalne namjene u akciju spašavanja ljudi i materijalnih dobara vrši se u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

Po izvršenoj akciji gašenja požara, rukovodilac akcije daje nalog vatrogasnim jedinicama da napuste mjesto požara. Prema potrebi, on može ostaviti izvjesno osiguranje ako pretpostavi da se požar može ponovno javiti.

O općoj sigurnosti na mjestu akcije gašenja stara se Općinski štab civilne zaštite, koji organizira pružanje prve pomoći i prijevoz povrijeđenih u zdravstvene ustanove. To tijelo je ovlašteno i za davanje informacija i izjava o požaru.

5.13. Vatrogasne jedinice dužne su sačiniti taktičko-operativni plan gašenja požara i spašavanja ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom za objekte Preduzeća i organa koje odredi Općina Vareš. Taktičko-operativni planovi za objekte od posebnog značaja (javni, kulturni i historijski objekti) ili objekte izrazito ugrožene od požara i eksplozija trebaju se koristiti za uvježbavanje vatrogasnih jedinica i provjeru efikasnosti pojedinih operativno-tehničkih elemenata.

5.14. Po odobrenju općinskog načelnika ili drugog ovlaštenog lica, Profesionalna vatrogasna jedinica intervenirat će u akciji gašenja požara i spašavanja ljudi i materijalnih dobara ugroženih

požarom na području druge općine koja zatraži pomoć. U tom slučaju teritoriju Općine može napustiti najviše polovina ljudstva odnosno sredstava i opreme kojima Profesionalna vatrogasna jedinica raspolaže. Pomoć za gašenje može se pružiti u svim općinama s područja Federacije BiH koje istu zatraže.

6. SISTEM OBAVJEŠTAVANJA I POSTUPAK U SLUČAJU POŽARA

Za unapređenje sistema obavještanja i postupka u slučaju požara nužno je sagledati:

- stanje veza u funkciji dojava,
- stanje vatrodojavnog sistema,
- kvalitet sistema za dojavu požara,
- zadatke Operativnog centra za obavještanje,
- stanje sredstava za javno uzbunjivanje,
- djelatnost Profesionalne vatrogasne jedinice.

6.1. Na području Općine postoji kvalitetan automatski telefonski saobraćaj i stabilna mobilna telefonija koja pokriva oko 80% teritorije. Broj javnih govornica je nedovoljan, ali s obzirom na relativno visok postotak zastupljenosti mobilnih telefona među stanovništvom i na činjenicu da se na telefonski broj 123 može besplatno dojaviti eventualni požar, ovaj segment u potpunosti zadovoljava postavljene standarde.

6.2. Automatske javljače požara imaju Uni Credit Bank - Poslovnica Vareš, i "Apoteke" Sarajevo - PJ Vareš. Princip njihovog rada je jednostavan i vrlo efikasan: prilikom svake pojave požara ili neovlaštenog ulaska u poslovne prostorije, telefonska centrala automatski vrši dojavu prema Profesionalnoj vatrogasnoj jedinici i prema Policijska stanica Vareš.

6.3. Svaka dojava, odnosno provjera spremnosti Profesionalne vatrogasne jedinice, opravdala je postojanje sistema za dojavu požara, što potvrđuje njegovu efikasnost i uspješnost. Pri tome za vezu od banaka do Profesionalne vatrogasne jedinice nije postavljana niti korištena međucentrala budući da sam sistem ne predviđa nikakve dopunske veze u cilju potvrđivanja alarma manifestiranog na pultu, a koji je povezan s telefonskom centralom. Ovaj sistem ne iziskuje provjeru tačnosti podataka jer se njime ili provjerava funkcionalnost vatrogasne jedinice ili se uistinu radi o dojavi požara.

6.4. Operativni centar za obavještanje u mirnodopskim uvjetima koristi se za obavještanje i uzbunjivanje o određenim pojavama i opasnostima. Zadatak tog centra je prikupljanje podataka i obavještanje o opasnostima koje ugrožavaju živote ljudi i materijalna dobra. Referent za prikupljanje i analizu podataka je u sastavu općinske službe za civilnu zaštitu, što je dodatna pogodnost za efikasno djelovanje protupožarne zaštite.

6.5. U slučaju opasnosti, Operativni centar za obavještanje vrši uzbunjivanje stanovništva sirenama ili drugim odgovarajućim znacima. Na užem gradskom području instalirane su sirene s mogućnošću daljinskog komandovanja iz Operativnog centra za obavještanje. Izvan tog područja sirene nisu instalirane.

6.6. U cilju osiguranja zaštite života i materijalnih dobara, sukladno odredbama Federalnog i Kantonalnog zakona ZOP-a, kao i Odluke Općinskog vijeća Vareš, o organiziranosti i funkcioniranju ZOP-a, na području općine Vareš, osnovana je Profesionalna vatrogasna jedinica koja djeluje u sklopu općinske Službe civilne zaštite. Profesionalna vatrogasna jedinica je organizirana u najmanjoj Zakonom predviđenoj formaciji – Vatrogasno odjeljenje, koje je također definisano sa minimalnim brojem devet (9) izvršilaca.

Profesionalna vatrogasna jedinica radi s minimalnim brojem uposlenika raspoređenih u četiri odjeljenja, s radnim vremenom po sistemu 12 - 24 - 48. Dežurstvo se obavlja u vremenu od 0 do 24 sata. Radno vrijeme uposlenika traje najduže 12 sati, a od toga se može odstupiti u slučaju njihovog angažiranja na intervenciji gašenja požara odnosno spašavanja ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom ili elementarnim nepogodama. Kondiciona uvježbanost, sposobnost, poznavanje objekata i, naročito, poznavanje mogućih izvora opasnosti za nastanak požara, znatno utiču na efikasnost u akcijama gašenja požara i spašavanja ljudi i materijalnih dobara. Zbog toga je Profesionalna vatrogasna jedinica, prema svom godišnjem planu i programu obučavanja, dužna permanentno raditi na osposobljavanju i usavršavanju za brzo i efikasno djelovanje.

Osnovne djelatnosti Profesionalne vatrogasne jedinice su:

- preventivni poslovi zaštite od požara,
- represivni ili poslovi gašenja požara,
- poslovi spašavanja ljudskih života i materijalnih dobara ugroženih požarom ili drugim elementarnim nepogodama,
- organiziranje kurseva za stručno obučavanje i osposobljavanje radnika iz oblasti ZOP-a,
- vršenje stručno-praktične obuke radnika i građana iz oblasti ZOP-a,
- pružanje stručne pomoći Preduzećima i organima te samostalnim poduzetnicima radi otklanjanja nedostataka iz oblasti ZOP-a u njihovim poslovnim objektima,
- vršenje protivpožarnog osiguranja u objektima iz prethodne alineje,
- učestvovanje u radu stručnih komisija i tijela iz oblasti ZOP-a,
- izrada planova i elaborata iz oblasti ZOP-a,
- vršenje drugih poslova ZOP-a predviđenih ovim Planom

7.TEHNİČKA OPREMA I SREDSTVA ZA GAŠENJE

7.1. Na području Općine djeluje jedna profesionalna jedinica za gašenje požara i spašavanje ljudskih života i materijalnih dobara ugroženih požarom i elementarnim nepogodama (Profesionalna vatrogasna jedinica), koja raspolaže sljedećom opremom i sredstvima:

- vatrogasna cisterna Fap - Mercedes, cca .4.500 lit.vode
(mogućnost gašenja pjenom)	(komada 1),
- vatrogasna cisterna "Scania" kapaciteta 2.500 l	(komada 1),
- vatrogasna pumpa "Volvo" kapaciteta 1.800 l/min.	(komada 1),
- komandno vozilo "Lada-Niva"	(komada 1),
- vatrogasne čizme	(komada 10)
- vatrogasno crijevo Ø52	(metara 150),
- vatrogasno crijevo Ø68	(metara 450),
- vatrogasno crijevo Ø38	(metara 500),
- vatrogasno crijevo Ø75	(metara 150),
- međumješalica za vatrogasnu pjenu	(komada 4),
- vatrogasno pjenilo	(litara 500)
- zaštitna maska	(za sve radnike),
- prah	(kg100)
- vatrogasni opasač sa sjekiricom	(kompleta 10)
- radno vatrogasno odijelo	(komada 20)

- Tompex ijelo za gašenje (komada 1)
- izolirajući aparat za gašenje u dimu (nekompletni) (komada 4),
- vatrogasni šljem (komada 20)
- vatrogasna razdjelnica (komada 3),
- spojnice, razne (komada 20),
- vatrogasna mlaznica (Ø52, Ø38, Ø68 i Ø75) (komada 20),
- vatrogasno uže za samospašavanje (metara 100).

U cilju uspješnog kvalitativnog i kvantitativnog izvršenja obaveza i praćenja suvremenih trendova u oblasti ZOP-a, potrebno je osigurati materijalnu i tehničku opremu i sredstva za gašenje požara, a prioritet dati nabavci vatrogasne cisterne kapaciteta od 5.000 do 8.000 l.

Zbog činjenice da je na gradskom području veći broj objekata viših od 4 sprata, Profesionalnu vatrogasnu jedinicu neophodno je opskrbiti najmanje jednom vatrogasnom spušnicom i jednim uskočnim zračnim jastukom za spašavanje ugroženih s visine.

7.2. Do 1992. godine na području Općine postojalo je 5 dobrovoljnih vatrogasnih jedinica. Industrijska i vatrogasna društva pri pojedinim privrednim subjektima su ili ugašena ili njihovom opremom nema tko upravljati. Stoga je nužno, što je moguće prije, obnoviti njihov rad i osigurati im potrebna materijalno-tehnička sredstva, jer samo uz dobru koordinaciju Profesionalne vatrogasne jedinice i dobrovoljnih vatrogasnih društava cjelokupni segment ZOP-a ubuduće može uspješno djelovati.

Od desetak prijeratnih industrijskih vatrogasnih jedinica trenutno egzistira jedino "organizovana grupa za gašenje" pri PJ "Šumarija" Vareš. Jedini veći problem u njenom djelovanju je taj što radnici raspoređeni na poslove ZOP-a nemaju adekvatan prostor, ali jedna vatrogasna cisterna i postojeća oprema, u datom trenutku, mogu značajno podići nivo ZOP-a i elementarnih nepogoda.

8. NAČIN SNABDIJEVANJA VODOM ZA GAŠENJE POŽARA

8.1. POSTOJEĆI KAPACITETI

Zbog prirodne ograničenosti vodnih resursa, snabdijevanje vodom za potrebe protivpožarne zaštite treba promatrati u istom kontekstu kao i snabdijevanje vodom stanovništva i privrednih subjekata. Sistem snabdijevanja pitkom vodom grada Vareša ima zahvat na izvorištu Očevija. Potisno-gravitacionog je tipa, minimalne izdašnosti izvora oko 640 l/s, s maksimalnom vrijednošću napajanja oko 500 l/s. Pomoću dvije pumpe voda dolazi do glavnog rezervoara kapaciteta 2x300 m³, odakle cjevovodom ide prema gradu. Osim ovim vodovodom, gradsko područje Vareša napaja se i sljedećim pomoćnim vodovodima: Gašina stijena, Brlog, Bukov potok, Glavica i Selište.

Snabdijevanje vodom Vareš Majdana vrši se putem sljedećih manjih vodovoda:

- Perun (2,00 l/s, kapacitet rezervoara oko 50 m³),
- Šaški potok (1,50 l/s),
- Jarčića potok (6,00 l/s, kapacitet rezervoara 400 m³),
- Trifkovića potok (1,50 l/s),
- Sedrenik (Prnjavor),
- Čamilov potok (1,50 l/s, kapacitet rezervoara oko 50 m³).

Objekti u Ponikvama i Ljepovićima (Pilana, Stolarija i dr.) napajaju se iz vodovoda Očevija. Zbog velike visinske razlike, izgrađen je alternativni bazen kapaciteta oko 150 m³ (područje sela Osoja), a iznad kotlovnice za pilanu u Ponikvi još jedan manji bazen, kapaciteta oko 30 m³.

Pumpe glavnog vodovoda Očevija su električne, bez rezervnog izvora napajanja, što u slučaju dužeg nestanka struje ili ispadanja dalekovoda, dovodi do prestanka snabdijevanja grada

vodom. Tada samo dijelovi grada s alternativnim rezervoarima imaju manje količine vode, ali požarna voda koja ide s gradskog hidranata nema dovoljan pritisak. Zbog toga bi se, u takvom slučaju, požarna voda morala uzimati u Vareš Majdanu, gdje postoje dovoljne količine (vodovod Perun).

Vodovodna mreža gradskog područja većim je dijelom izgrađena od cijevi profila Ø80, Ø100, Ø150 i Ø200 mm. U pojedinim njenim dijelovima, zbog starosti i dotrajalosti, znatni su gubici vode. Na gradskoj vodovodnoj mreži instalirani su vanjski (podzemni) požarni hidranti Ø80 mm, ali pojedini gradski dijelovi (Prnjavor, Trifkovića Potok i Vareš Majdan) nemaju dovoljan broj hidrantskih izlaza.

Glavni vodozahvati protivpožarne vode nalaze se na rijeci Stavnji (kod tunela i kod Vatrogasnog doma), a manji su locirani duž riječnog toka na međusobnoj udaljenosti od oko 100 m. Najčešće su ukopani iza preljeva (vodopada) Stavnje, pa su lako uočljivi budući da je riječno korito popločano.

Količina vode koja se obezbjeđuje za naseljena mjesta, zavisno od broja stanovnika i računatog broja istovremenih požara, prikazana je u tabeli 5. Za većinu naseljenih mjesta, u slučaju dvaju istovremenih požara, potrebno je obezbijediti količinu vode od 2 x 15 l/s, tj. 30 l/s.

Tabela 5

Broj stanovnika	Računati broj istovremenih požara	Količina vode u l/s po jednom požaru bez obzira na požarnu otpornost objekta
do 5.000	1	10
5.001-10.000	1	15
10.001-25.000	2	15
25.001-50.000	2	25
50.001-100.000	2	35
100.001-200.000	3	40
200.001-300.000	3	50
300.001-400.000	3	60
400.001-500.000	3	70

→ Vareš

8.2.KOLIČINA VODE POTREBNA ZA GAŠENJE POŽARA

Pod količinom vode potrebnom za gašenje požara podrazumijeva se količina vode koju treba osigurati u bilo kom trenutku, a koja je pridodana maksimalnoj dnevnoj potrošnji stanovništva i privrede. Količina vode potrebna za gašenje požara ovisi o karakteristikama objekata i požarnih sektora, s tim što u praksi ne postoji općeprihvatljiva osnova za njeno utvrđivanje u naseljenim mjestima.

Minimalna količina vode za početno gašenje požara propisuje se prema stupnju požarne ugroženosti, a koji je u direktnoj vezi s bruto površinom požarnog sektora, spratnošću objekata, gustinom izgrađenosti, prosječnim požarnim opterećenjem, klasom požarnih opasnosti, nivoom primijenjenosti mjera ZOP-a, požarnim preprekama, brojem objekata s izraženim požarnim opterećenjima i rizicima, te nivoom opremljenosti i sposobnosti vatrogasne službe.

Tabela 6

Stupanj požarne ugroženosti	MINIMALNA KOLIČINA VODE ZA GAŠENJE POŽARA				
	lit./s	lit./m	m ³ /ha	m ³ /2 ha	m ³ / 3 ha
1	15	900	54	108	162
2	20	1.200	72	144	216

3	20	1.200	72	144	216
4	30	1.800	108	216	324
5	40	2.400	144	288	432

8.3.KOLIČINA VODE POTREBNA ZA GAŠENJE POŽARA U VANREDNIM PRILIKAMA

Količina vode potrebna za gašenje požara u vanrednim prilikama razlikuje se od količine vode potrebne za gašenje požara u redovnom uvjetima. Glavni razlozi za to su:

- istovremeno izbijanje većeg broja požara raspoređenih na širem teritoriju,
- nesrazmjerno veća potreba za vatrogasnim snagama zbog izraženijeg uticaja vremenskih faktora,
- veća brzina izgaranja,
- ograničenost kapaciteta za snabdijevanje vodom za gašenje požara.

Količina vode potrebna za gašenje požara u vanrednim prilikama određuje se na temelju formule: $pot\ Q_{pož} = 125 \times i \text{ m}^3/\text{ha}$ (pot $Q_{pož}$ – ukupna potrebna zaliha vode za gašenje po hektaru bruto površine požarnog sektora; i – stepen požarne ugroženosti).

Količina dobivena prema navedenoj formuli predviđena je za jednosatnu potrošnju. Prema istoj formuli dobivaju se i ostali proračunski oblici: $pot\ Q_{pož} = 416,7 \times i$ (litar/minuta/hektar); $pot\ Q_{pož} = 0,95 \times i$ (litar/sekunda/hektar).

Tabela 7

Broj požarnog sektora	Stupanj požarne ugroženosti ($\text{m}^2 \times 105$)	Količina vode potrebna za gašenje u vanrednim prilikama za vrijeme od 1 h		
		pot $Q_{pož}$ m^3	pot $Q_{pož}$ lit./m	pot $Q_{pož}$ lit./s
1	3	180	300	50
2	3	180	300	50
3	4	270	450	75
4	4	180	300	50

Za određivanje količina vode potrebnih za gašenje požara postoje i drugi obrasci (na primjer: 50 l/m po 1 m fronta svakog objekta; 10 l/m po 1 m etaže; 5 m^3 po etaži).

9.ANALIZA STANJA SAOBRAĆAJA I PUTNE MREŽE U FUNKCIJI EFIKASNOG GAŠENJA POŽARA

Općina Vareš nalazi se u centralnom dijelu BiH. Regionalnim putem R 444 Vareš – Podlugovi povezana je s magistralnim pravcem Sarajevo – Zenica, a njegovim kracima Vareš – Podkamensko i Vareš – Kopijari – Kraljeva Sutjeska s Tuzlom, Zavidovićima i Kaknjem. Željezničkom prugom Droškovac – Podlugovi vezana je na pravac Ploče – Sarajevo – Doboj i dalje.

Na području Općine, uz regionalne pravce ukupne dužine od 58 km, osnovu putne mreže čini dvanaest lokalnih puteva ukupne dužine oko 100 km. Postojeća putna mreža ne omogućava zadovoljavajuće veze sa širim prostorom, što se prije svega odnosi na regionalni pravac Vareš – Kraljeva Sutjeska budući da dionica Dragovići – Kraljeva Sutjeska egzistira samo kao perspektivan regionalni pravac.

U pogledu gustine kategorizirane putne mreže (42,99 km/100 km²), Općina je nešto iznad prosjeka u BiH. Međutim, stopa međuzavisnosti putne mreže (19,27%) znatno zaostaje za prosjekom u BiH koji iznosi 36,79 %. Osim toga, Vareš spada među općine s najnižim stupnjem moderniziranosti u BiH, što za posljedicu ima izrazito niske operativne brzine i nizak nivo usluga.

10. PRIJEVOZ LAKOZAPALJIVIH I EKSPLOZIVNIH MATERIJAMA

Prijevoz zapaljivih i eksplozivnih materija na području Općine u najvećoj mjeri vrše "Energopetrol" d.d. Sarajevo i G.P. "Butmir" d.o.o. Sarajevo za potrebe svojih benzinskih stanica, a preduzeća "BBM-Amfibolit" d.o.o. Vareš, "Šummex" d.o.o. Vareš i Tvornica rezervnih dijelova vrše prijevoz manjih količina zapaljivih materija. Prijevoznici zapaljivih i eksplozivnih materija moraju se strogo pridržavati pravila propisanih za tu vrstu djelatnosti, a pretakanje vršiti po predviđenim normativima.

Radi zaštite života, zdravlja i bezbjednosti ljudi i materijalnih dobara, okoliša i sigurnosti saobraćaja, Preduzeća i organi, samostalni poduzetnici i pojedinci dužni su u toku proizvodnje, prijevoza, prometa i korištenja eksplozivnih materija i zapaljivih tekućina i plinova poduzimati sve propisane sigurnosne mjere.

11. MJERE ZA SANACIJU POSTOJEĆEG STANJA ZOP-a

U cilju podizanja ZOP-a na odgovarajući nivo, poštujući zakonske obaveze i prateći suvremene trendove u toj oblasti, neophodno je sagledati ozbiljnost postojećeg stanja i slijedom toga poduzeti niz konkretnih mjera, pod kojima se podrazumijeva i donošenje odgovarajućih odluka Općinskog vijeća Vareš.

11.1. URBANISTIČKO-GRAĐEVINSKE MJERE

Kada govorimo o ovoj tački, prije svega moramo uzeti u obzir Pravilnike koji su doneseni sukladno Zakonom ZOP-a F BiH broj 64/09 i Kantonalnom zakonom ZOP-a broj 05/11, kojima su propisane osnove, uslovi i kriteriji koji se moraju pridržavati izvođači i korisnici ove vrste objekata kako slijedi:

Pravilnik o uslovima, osnovama i kriterijima za razvrstavanje građevina u kategorije ugroženosti od požara, (Sl. novine F BiH broj 79/11), gdje je detaljno obrađena navedena oblast, član 01-14 istog.

Pravilnik za zaštitu visokih objekata od požara, (Sl. novine F BiH br:81/11), u kojem su decidno obrađene slijedeće oblasti:

Plansko- organizacione mjere, arhitektonsko – građevinske mjere, vatrogasni putevi i prilazi, požarni sektori, otpornost na požar primijenjenih građevinskih proizvoda, sigurnosno stepenište, put evakuacije i požarna signalizacija, tehničko – tehnološke mjere, protupožarna vrata, žaluzine, roletne, kanali, klapne i dimovodi, sigurnosni liftovi, kotlovnica, redovno i rezervno napajanje energijom i na kraju Upravni nadzor.

Pravilnik o ZOP-u građevina za javnu upotrebu, (Sl. novine F BiH br: 86/11), prema kojemu se propisuju odgovarajuće plansko – organizacijske, arhitektonsko – građevinske i tehničko – tehnološke mjere ZOP-a za građevine javne namjene, što je definišano poglavljljima: Posebne preventivne mjere, požarni sektori i glavni ulaz- izlaz, putevi evakuacije, koridori i signalizacija, procjene i planovi ZOP-a, reguliranje pirotehničkih efekata, mjere zaštite kod komercijalnog spremanja hrane, trening i simulacija evakuacije i na kraju Upravni nadzor.

Primjenjujući gore navedene stavke na građevinske objekte naše Općine potrebno je odraditi slijedeće:

- U kolektivnim stambenim objektima u ulicama Put mira i Zvijezda, radi bezbjedne evakuacije stanara, izvesti rezervne izlaze sa spratova, za što se zadužuje JP "Vareš-stan" d.o.o. Vareš,
- u Osnovnoj školi "Vareš", zbog izraženog požarnog opterećenja i opasnosti od nastanka požara, kotlovnicu izdvojiti u zaseban požarni sektor, za što se zadužuje direktor škole kao lice odgovorno za provođenje mjera ZOP-a,
- u osnovnoj školi "Vareš Majdan", radi bezbjedne evakuacije u slučaju požara, izvesti rezervni izlaz sa spratne etaže, za što se zadužuje direktor škole,
- u zgradi Općine Vareš instalirati vatrodajvni sistem radi zaštite katastarskog operata i arhivske građe, za što se zadužuje Općinski načelnik
- kod individualnih korisnika ložišta na čvrsto gorivo redovno čistiti i pregledati dimovodne kanale od strane kvalificiranih lica, za što se zadužuje JP "Vareš-stan" d.o.o. Vareš,
- hitno prekontrolirati sve priključke na centralne i pomoćne dimnjake i sagledati situaciju u vezi s eventualnim priključivanjem ložišta na ventilacijske sisteme, za što se zadužuje JP "Vareš-stan" d.o.o. Vareš.

11.2. MJERE ZAŠTITE ELEKTROENERGETSKIH POSTROJENJA, DISTRIBUCIJSKIH MREŽA I INSTALACIJA

- Na trasama dalekovoda drvene stupove postaviti na betonske nogare i planirati postavljanje čelično-rešetkastih ili betonskih stupova,
- u "E" bloku osigurati prolaz za transformatorsku stanicu,
- na mjestima na kojima se ne mogu ispuniti uvjeti "nulovanja", propisati obaveznu primjenu zaštitne strujne sklopke,
- kućne priključke izvoditi isključivo kablom,
- osigurati kućne priključke,
- redovno ispitivati električne instalacije na javnim objektima, i to:
 - a) na objektima od posebnog društvenog značaja – svake godine,
 - b) na objektima u kojima se okuplja veći broj ljudi – svake 3 godine,
 - c) na visokim objektima – svake 3 godine,
 - d) na ostalim javnim i stambenim objektima – po nalogu ovlaštenog inspektora,
- nepokrivene prostore pokriti električnim instalacijama automatske i ručne vatrodajave,
- na mjestima na kojima su instalirane vatrodajavne centrale prikazati alarmni plan s kojim mora biti upoznato dežurno osoblje.

Za realizaciju naprijed navedenih mjera zadužuje se JP "Elektroprivreda BiH", Podružnica "Elektrodistribucije" Zenica - Poslovna jedinica distribucije Vareš.

11.3. MJERE OSIGURANJA POTREBNIH KOLIČINA VODE

- Odmah pristupiti sanaciji kompletne hidrantske mreže unutar stambenih objekata visoke gradnje na cjelokupnom gradskom području, obaviti kontrolu ispravnosti hidrantske mreže po objektima i o tome sačiniti specifikaciju, te izraditi plan popune zidnih hidrantskih priključaka nedostajućim dijelovima (vatrogasna crijeva, mlaznice, ventili za vodu i dr.), za što se zadužuje JP "Vareš-stan" d.o.o. Vareš,
- osigurati rezervni izvor napajanja električnom energijom za pumpe na vodovodu Očevija, za što se zadužuje JP "Elektroprivreda BiH", Podružnica "Elektrodistribucije" Zenica - Poslovna jedinica distribucije Vareš,
- preispitati mogućnost ponovnog stavljanja u funkciju vodenih bazena u industrijskim zonama (Ponikve i Ljepovići), za što se zadužuje DI "Zvijezda" d.d. u stečaju Vareš,
- sve ulične hidrante postaviti u skladu sa Zakonom, za što se zadužuje Javno komunalno preduzeće d.o.o. Vareš,
- propisno označiti ulične hidrante, za što se zadužuje Javno komunalno preduzeće d.o.o. Vareš,

- pristup crpilištu na rijeci Stavnji u krugu "Rudnika željezne rude" d.o.o. Vareš i "Željezare" d.j.l. Vareš izvesti tako da može podnijeti vozila osovinskog opterećenja od 10 tona, za što se zadužuju navedena preduzeća,
- izraditi kartu hidrantske mreže gradskog područja s ucrtanim vodovima i hidrantima i dostaviti je Profesionalnoj vatrogasnoj jedinici i kantonalnom inspektoratu ZOP-a, za što se zadužuje Javno komunalno preduzeće d.o.o. Vareš.

11.4. MJERE U ŠUMSKIM KOMPLEKSIMA

- Šume razvrstati prema stupnju požarne ugroženosti, odrediti šume naročito ugrožene od požara i utvrditi mjere za njihovu zaštitu,
- u razmjeri 1:50.000, 1:25.000 ili 1:10.000 izraditi karte s podjelom vegetacije prema stupnju ugroženosti za cjelokupno područje Općine, koje će sadržavati: prostorni raspored pojedinih tipova šuma prema uputstvima za izradu šumsko-privredne osnove; izletišta s označenim mjestima za loženje vatre; šume prvog i drugog zaštitnog tretmana; javne i šumske kamionske i traktorske puteve; vodotoke, izvore i crpilišta vode za gašenje požara; poligone za obuku; osmatračnice i meteo-stanice; odlagališta smeća; centre organizacije ZOP-a s punktovima protivpožarne opreme i alata; vatrobrane barijere,
- postaviti znakove obavještenja i upozorenja o opasnostima od požara,
- načiniti plan gašenja velikih šumskih požara sa svim subjektima koji sudjeluju u gašenju,
- u dijelovima šumskih kompleksa koje koristi veći broj izletnika (npr. Ponikve i Mrestilište), odrediti lokalitete na kojima se smije ložiti vatra, što je zadatak organizacione jedinice koja na konkretnom području gazduje šumom,
- riješiti pitanje snabdijevanja vodom šumskog radilišta na Okruglici.
Za realizaciju naprijed navedenih mjera zadužuje se JP "ŠPD".

11.5. MJERE ZA POBOLJŠANJE REPRESIVNE ZAŠTITE

- Sredstva i opremu za gašenje požara kojima raspolaže Profesionalna vatrogasna jedinica dopuniti: vatrogasnom cisternom kapaciteta 5.000 - 8.000 l (voda-prah); spravama za spašavanje (uskočni jastuk ili vatrogasna spusnica); odijelima za zaštitu od vatre (2 komada); radnim odijelima (najmanje 10 komada) i vatrogasnim naprtnjačama za gašenje šumskih požara (najmanje 10 komada),
- u skladu s mogućnostima, kadrovski ojačati Profesionalnu vatrogasnu jedinicu,
- renovirati objekt Profesionalne vatrogasne jedinice (popravak elektroinstalacija, intervencije na fasadi, krečenje kompletnog objekta).
Za realizaciju naprijed navedenih mjera zadužuju se Općinski načelnik, Općinska služba za civilnu zaštitu i Profesionalna vatrogasna jedinica.

12. NADZOR NAD PROVOĐENJEM MJERA ZOP-a

12.1. Nadzor nad provođenjem mjera ZOP-a određenih Zakonom, propisima i aktima donesenim na osnovu Zakona, kao i nad mjerama u službi ZOP-a utvrđenim drugim zakonima i propisima o tehničkim normativima i standardima, sukladno Federalnom zakonu ZOP-a broj: 64/09, član 145. do 158. istog, kao i Kantonalnom zakonu ZOP-a broj:05/11., poglavlje 11. članak 135. do članka 144.

- djelovanjem inspeksijske službe za ZOP i eksplozija,
- redovnim kontrolama i pregledima tehnološko-proizvodnih i drugih radnih prostorija, prostora i objekata izloženih opasnostima od požara u Preduzećima i organima, zanatskim, ugostiteljskim i sličnim radnjama i objektima u kojima se skladište opasne materije,
- donošenjem rješenja kojima se nalaže izvršenje određenih mjera ZOP-a,

- uvidom u opće akte, planove i sanacione programe Preduzeća i organa kojima se uređuje organizacija i provođenje mjera ZOP-a i njihova usklađenost sa Zakonom i drugim propisima u cilju otklanjanja nepravilnosti,
- pružanjem stručne pomoći u pripremama za izradu urbanističkog plana i urbanističkih projekata u pogledu primjene mjera ZOP-a,
- praćenjem i analiziranjem stanja i pojava u oblasti ZOP-a na području Općine, s posebnim akcentom na organizaciju, metode rada i funkcioniranje ZOP-a,
- kontrolom rada vatrogasnih jedinica, naročito u pogledu nastavnih programa i planova rada i njihovog provođenja, spremnosti, tehničke opremljenosti i stručne osposobljenosti tih jedinica i usavršavanja vatrogasaca,
- izvršavanjem propisa, smjernica, zaključaka i drugih općih akata Općinskog vijeća Vareš i njegovih tijela, te podnošenjem izvještaja i informacija tim organima i davanjem prijedloga za uspješno provođenje mjera ZOP-a.

Posebna služba pri Policijskoj stanici Vareš izdaje odobrenja građanima, Preduzećima i organima za nabavku i prijevoz eksplozivnih materija i u tu svrhu poduzima potrebne sigurnosne mjere.

12.2. Nadzor nad provođenjem mjera ZOP-a utvrđenih Planom, kao i onih mjera čije neprovođenje može utjecati na smanjenje efikasnosti vatrogasne jedinice (funkcionalnost i ispravnost vodozahvata, hidranata, naprava za gašenje požara, električnih razvodnih tabli i blokadnih ventila plinskih instalacija, odlaganje zapaljivih tekućina, plinova i drugih zapaljivih materijala u podrumima, tavanima i na drugim mjestima gdje predstavljaju opasnost, prohodnost požarnih puteva i prolaza, zabrana korištenja otvorenog plamena i pušenja na požarno ugroženim prostorima), vrši Profesionalna vatrogasna jedinica putem vatrogasaca koji imaju položen stručni ispit za rukovodioca akcije gašenja požara, a koje za to ovlasti MUP Ze-do kantona. O izvršenom nadzoru sačinjava se zapisnik u kojem se konstatiraju utvrđeni nedostaci. Jedan primjerak zapisnika dostavlja se na dalji postupak inspektoru ZOP-a MUP-a Ze-do kantona. Vršenje nadzora utvrđuje se godišnjim planom rada Profesionalne vatrogasne jedinice.

**PREDSJEDAVAJUĆI
OPĆINSKOG VIJEĆA**

Josip Malbašić